

GRORUDDALEN

Om mennesker, miljø og muligheter

Et magasin fra Groruddalssatsingen

TYPISK NORSK

Uzair (5) lærer norsk i barnehagen mens foreldrene er på jobb.

**STOR
TURGUIDE**

**Populært å bo
på Romsås**

**KJENDISENES
TIPS TIL
GRORUDDALEN**

Få tilskudd

til bedre

bomiljø

Groruddalen – mulighetenes dal

Oslo er en by som vokser raskt, og mange av byens innbyggere kommer til å flytte til Groruddalen. Det betyr at vi må bygge flere boliger og videreutvikle eksisterende boligområder. Samtidig skal vi ta vare på alle de grønne områdene, slik at dalen fortsatt blir et godt sted å bo for store og små.

De siste årene har vi sett hvordan byutviklingen har ført til nye boliger, arbeidsplasser, skoler og sosiale møteplasser i Nydalen, Bjørvika, Ensjø og Løren. Nå er det Groruddalen som står for tur. De første forandringene er allerede synlige. På Økern er man i gang med å legge om veinettet. Ring 3 blir lagt i tunnel gjennom området, og den nye Lørenbanen, med t-bane mellom Sinsen og Økern, vil koble Grorudbanen rett på t-baneringen. Erfaringer viser at når det offentlige investerer i kollektiv- og samferdselsløsninger, vil utbyggere følge etter med bolig- og næringsutvikling.

Groruddalssatsingen startet i 2007 og varer til 2016. I løpet av ti år investerer vi - altså staten og Oslo kommune - over en milliard kroner i Groruddalen. Pengene brukes blant annet til områdeløft i åtte utvalgte steder i dalen. Her er det bydelene og beboerne som bestemmer hva som skal gjøres. Utearealer oppgraderes, arrangementer gjennomføres, organisasjonslivet styrkes og mange nye møteplasser etableres.

Kulturminner tas vare på, og vi bygger en stor bydelspark i hver av de fire bydelene Alna, Stovner, Grorud og Bjerke. Vi bygger gang- og sykkelveier, broer og underganger og vi har satt opp støyskjermer. Alle 4- og 5-åringer i dalen får tilbud om gratis kjernetid i barnehagen, noe som gjør at flere lærer norsk før de begynner på skolen. Det tilbys aktiviteter for barn og unge, blant annet lederutvikling og opplæring i dans, musikk, film og foto. Folkehelse står sentralt i satsingen, og vi legger til rette for at flere kan drive med idrett. Mange går på kurs for å lære norsk og deltar i arbeidstrening for lettere å kunne søke jobb. Videre er det satt i gang hundrevis av andre små og store prosjekter.

I dette magasinet møter du mennesker som på ulike måter har hatt nytte av prosjektene i Groruddalssatsingen. Vi byr også på en liten turguide - og håper du lar deg inspirere til å utforske Groruddalen.

Riktig god lesning!

**Bård Folke
Fredriksen**
Byråd for byutvikling
i Oslo kommune

Bård Vegar Solhjell
Miljøvernminister

Dette magasinet er produsert av Groruddalssatsingen.

Redaksjon:

Roy Tjomsland, Plankontoret for Groruddalen

Marianne Gjorv, Miljøverndepartementet

Lars Halleraker, Husbanken

Charlotte Sætre, Bydel Alna

Petter Daae Slipper, Plankontoret for Groruddalen

Prosjektleder: Eirik Lyngdal

Design: Kord

Publisert mars 2013

Opplag: 60 000

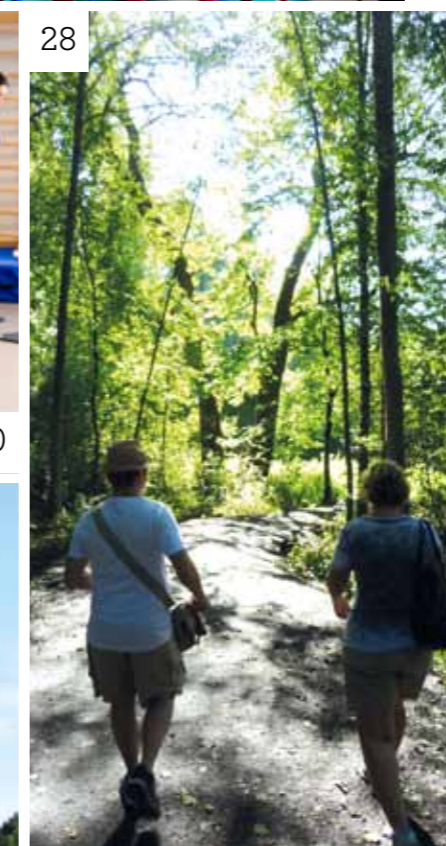
32

12

40

28

50

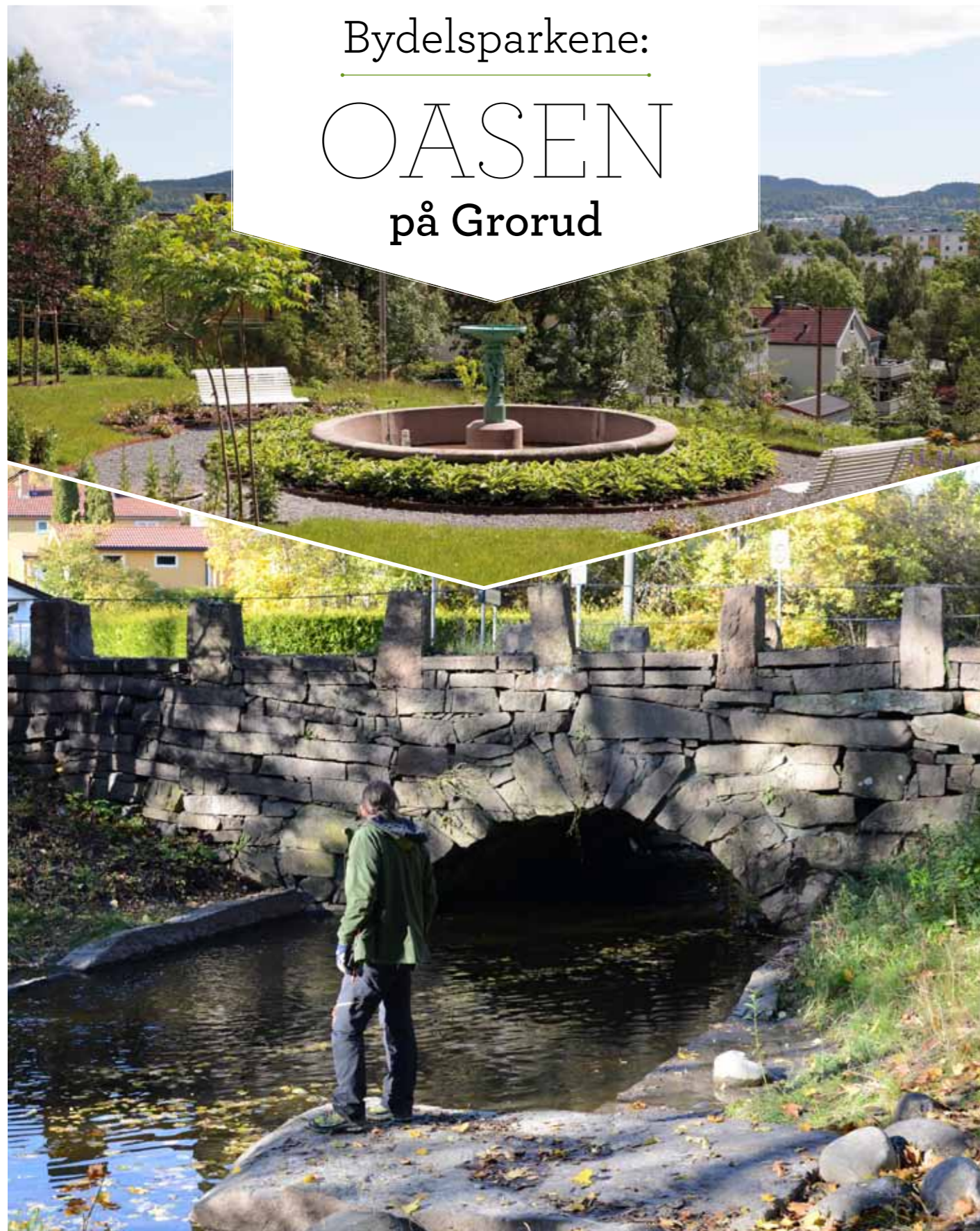

34

Innhold

Oasen på Grorud	04
På vei mot en bedre dal	08
Mediemesterne på Almedie	12
Liv og røre på Årvoll gård	16
Lærer norsk før skolestart	22
Furuset pusser fasaden	24
Bo sammen – snakk sammen!	26
På tur i Groruddalen	28
Liastua	28
Isdammen	30
Lilloseter	30
Furuset kulturpark	31
Steinbruvannet	32
Furuset aktivitetspark	32
Jerikobakken	33
Groruddalens kultur til Bjørvika	34
Kart: Attraksjoner i Groruddalen	38
Bedre helse med STORK	40
Stemmer fra Groruddalen	44
Kjendisenes tips til Groruddalen	46
Viser frem «Dalen vår» på NRK	48
Populært å bo på Romsås	50
Ildsjeler skaper møteplasser	54
Skjer i Groruddalen	56
Trolsk stemning i Svartdalen	58
Nytt liv i gamle hus	62
Åpne dører på Stikk innom	64
Om Groruddalssatsingen	67

Bydelsparkene: OASEN på Grorud

I Grorudparken, langs Alnaelvas bredder, finner du et høyt fossefall og en historisk prakthage med lysthus, fontener og blomsterbed plantet som et persisk teppe.

Midt mellom Grorud, Ammerud og Høllaløkkka ligger Grorudparken. Her kan du gå på stier og gode gangveier langs Alnaelva, Oslos lengste elv. Grorudparken er like stor som Frognerparken.

Shoddy og toddy

Leirfossen er kulturhistorisk grunn. Øvre Alnas høyeste foss la grunnlag for tidligere tiders industri, og ga blant annet kraft til Grorud Klædefabrikk og shoddyfabrikken. Shoddy var fyllmateriale laget av brukte tekstiler. De opprevne

fillene ble produsert i store mengder, og erstattet fyllet i de gammeldagse halmmadrassene. Leirfossen bidro med all sin kraft i denne produksjonen. Nå er fossen frigitt fra år i rør og mørke, og gir i stedet energi til oss som kan nyte synet og lyden av den.

Området ved Leirfossen var også åsted for historiske skirenn. Her rapporterte den kjente dramatiker, Henrik Ibsen følgende fra et hopprenn i 1862: «(...) det var en anseelig baade lang og brat Bakke, der kunde være

et godt Prøvestykke for en Skiløber.» Ibsen beskriver hvordan et hopp var laget på slutten av bakken slik «at han svæver frit i Rummet, som slynget ut af en 24 Pundinger». Leirfossen er en attraksjon på mer enn én måte. Det er bygget et eget utsiktspunkt der du kan betrakte Alnaelvas flotteste vannfall.

Løver fra Grorud

Beplantning, bygninger og anlegg i parken peker mot den betydningen Groruddalen har hatt som industrielt og kulturelt arnested i Osloområdet.

Mange forbinder fortsatt Grorud med den berømte grorudgranitten, som blant annet er brukt som materiale i løvene foran Stortinget, fundamentet for Slottet og hele Grorud kirke. Trapper, sittebenker og bord i parken er bygget i den holdbare grorudgranitten.

Prestegård med persiske blomstertepper

Foran prestens bolig finner du en praktfull prydhage, anlagt slik man antar at den så ut på begynnelsen av

1900-tallet. Her finner du blant annet «oldemorsblomster» i bed og kasser, en vakker fontene og et bed med blomster plantet i orientalske teppemønstre. Rikelig med sittebenker og et eget lysthus gjør hagen til et egnet sted for termos og matpakke. Presten på Grorud bor fortsatt i huset, men du er hjertelig velkommen til å ta i bruk den flotte hagen.

Bro og brygge

Like nedenfor Prestegårdshagen finner

du Kalbakkbrua, som regnes som et ingeniørmessig mesterverk. Brua ble bygget i 1790, og som en del av Trondheimsveien har den i nyere tid vært belastet med mye tungtrafikk. 1700-tallsbrua var så solid at det ikke var nødvendig å forsterke den før i 1978!

Nederst i parken ligger Hølaløkka, som er anlagt med egen dam og brygge. Parken fungerer som et økologisk vannfilter, der sumpplanter siler ut forurensing fra elva før den igjen går under bakken like ved Stanseveien.

Veibeskrivelse

Ta t-bane 5 til Ammerud eller Grorud for å vandre fra toppen av parken. Fra Hølaløkka går det buss (nr. 66) i Bekkenstenveien.

Fire bydelsparker

Groruddalssatsingen bygger en stor bydelspark i hver av Groruddalens bydeler.

Verdensparken på Furuset – en park vi ikke har sett maken til i Norge

Verdensparken i Gransdalen på Furuset blir en flott park på størrelse med Rådhusplassen. Den første delen av parken er ferdig med ny belysning og Norges første utendørs parkouranlegg. Anlegget har store og små hindringer i betong og metallstenger man kan hoppe over. Her handler det om å forsere hindringene i full fart. Parken er laget i samarbeid med ungdom på Furuset som er aktive innen parkour/freerunning. Rundt anlegget og spredt i dalen ligger sju steinlagte plasser med benker, bord og griller. I vår rulles det ut gress, plantes bærbusker og krydderplanter og frukttrær til glede for alle som besøker parken. I 2014 bygges

neste etappe. Da kommer det et vannspeil med et stort kunstverk i granitt nederst i parken. Kunstneren Torgeir Husevaag har hentet inspirasjon fra verdens mange elver og historier fra den internasjonale befolkningen på Furuset. Et spennende lekelandskap for barn skal også bygges til slut. 31. mai åpnes første del av parken med en feiring for alle som bor i området, politikere og parkourmiljøet.

Bjerkedalen park

Denne nye bydelsparken ligger midt i et boligområde på Bjerke. Her blir det turstier, en sentral promenade, ballbaner og møteplasser for lek og rekreasjon. Hovinbekken ligger i rør under dalen, og 300 meter av bekken graves frem i lyset. Stryk, kulper og små fosser

skaper gode leveområder for fisk. Badedammen i sør blir en attraksjon på varme sommerdager. Første del av parken åpner sommeren 2013.

Linjeparken

Like foran Stovner senter planlegges et parkområde på 8000 m². Gjennom opparbeidelse av parken vil man «ta tilbake» et areal som i 1966 ble regulert til 4 felts vei - hvor bare to av de fire ble opparbeidet, og resten ble liggende brakk. Området hvor parken skal ligge er komplekst, og teknisk infrastruktur (veianlegg/bussterminal) må på plass før parken kan anlegges. Bymiljøetaten regner med å starte med byggeplan i år. Hele tiltaket vil forutsatt finansiering være ferdig i 2016.

På vei mot en bedre dal

Goruddalssatsingen bygger veier, broer, støyskjermer og turstier. Vi bidrar til at t-banen går oftere, og til at stasjonene blir pusset opp. Litt etter litt blir det enklere for deg å ferdes i Goruddalen.

Glade for ny gangvei

Hver eneste tirsdag går opptil 100 medlemmer av 60+ avdeling Stovner tur sammen. De setter stor pris på den nye gangveien langs Fossumveien.

Gjengen på Stovner er Oslos største 60+-gruppe og har holdt på i snart fem år. - Vi har rundt 100 medlemmer, og vanligvis er det mellom 60 og 70 stykker som møter opp til tirsdagsturene.

- Vi samles på Nedre Fossum gård før turen, og koser oss med kaffe og vafler her etterpå, forteller leder Dorit Anthonissen.

Vær og føreforhold avgjør lengden på turen.

- Vi går ofte langs Fossumveien nå etter at den nye gang- og sykkelveien kom. Her var det ingenting før. Hvis vi skulle i denne retningen, måtte vi gå inne i tettbebyggelsen. Det er en stor forbedring at gangveien kom på plass, sier hun, og legger til at det tidligere var farlig å ferdes langs Fossumveien. Etter at noen hundre meter med gang- og sykkelvei ble anlagt, er det trygt å gå og sykle her for alle.

- Nå er det kjempefint å sykle her.

Gangveien er bred og fin, og det er så mye hyggeligere å ferdes her. Stovner bydel er i det hele tatt flott for oss som er glade i å gå tur, det er ingen andre bydeler som har så mange flotte gangruter, her kan vi gå på kryss og tvers uten å møte trafikk, sier hun.

Gruppen deler seg inn i tre; én for de som ønsker å gå raskt, én for de med moderat fart og én for de som vil ta det med ro.

- Her er det plass til alle, og vi har klart å skape en veldig god stemning i gjengen, sier Anthonissen, før horden av turgjengere forsvinner videre langs Fossumveien.

Skjermer mot trafikken

Beboerne i Økern/Bråthen borettslag ser positivt på støyskjermer i Brobekkveien.

- Det er egentlig ikke så mange som bor her som har vinduer ut mot Brobekkveien, men det er positivt at støyskjermer reduserer støy når vi bruker uteområdene. Og så er det en trygghet når barna er ute og leker på grøntområdene å vite at de er skjermet fra trafikken, sier styreleder Synnøve Borgen.

Grøntområdet bak støyskjermer ligger i utkanten av borettslaget.

- Det var et gjerde og en hekk der tidligere, og da vi først fikk vite om

støyskjermer fryktet vi at vi ville bli litt innesperret, men alt i alt er det positivt at vi ikke lenger ser og hører trafikken.

Nå vil vi gjerne ha noen meter til med støyskjermer, sier Borgen.

↳ Sonja Eivindson fikk klippe snor sammen med daværende byråd for miljø og samferdsel Petter N. Myhre.

Kjempet for bru

Sonja Eivindson (83) var en av ildsjelene som kjempet for å få på plass ei gangbru over Ytre Ringvei for å binde sammen Tveita og Haugerud. Hun er strålende fornøyd med resultatet.

Gangbrua åpnet i 2008 og er hovedsakelig finansiert med midler fra Groruddalssatsingen.

- Brua er noe vi jobbet for å få til i

mange år. Jeg satt tidligere i bydelsutvalget, og tok opp saken der. Jeg tenkte spesielt på mødre med barnevogner og små barn og eldre som er dårlige til beins. Tidligere var det håpløst for dem å krysse den trafikkerte veien. Brua er et positivt tilskudd for alle som bor i området, sier Eivindson.

Etter en navnekonkurranse fikk

brua navnet Nåkkves bru.

- Jeg bor selv i Nåkkves vei på Tveita og bruker brua når jeg skal til Haugerudsenteret. Det er godt å vite at jeg kan gå trygt hele veien, for Ytre Ringvei er en svært trafikkert gjennomfartsåre. Nå trenger jeg ikke å tenke på trafikken i det hele tatt. Jeg er hoppende glad for at den er her, sier hun.

Andre eksempler på resultater av Groruddalssatsingen:

- ✦ Gang- og sykkelbro over E6 på Furuset
- ✦ Dobbel så mange avganger på T-banen
- ✦ Opprustede T-banestasjoner på linje 2 og 5
- ✦ Sykkelparkering ved T-banestasjonene
- ✦ Turveinettet «Alnastien», som går fra Vestli til sentrum

STERKE BÅND: Alexander, Marius og Andrea har blitt gode venner gjennom Almedie.

MEDIE MESTERNE

Alna mediesenter, bedre kjent som Almedie, feiret nylig femårsjubileum. Flere ungdommer har vært med siden starten, og erfaringene fra Almedie påvirker deres studievalg.

- Disse ungdommene får et utrolig fint forsprang når det gjelder mediekunnskap, og det er moro å se at de har en slik genuin interesse for å lage film. Jeg er rett og slett veldig imponert over alt de har lært.

HILDE HUMMELVOLL
til lokalavisa Groruddalen

ALMEDIE ÅPNET DØRENE i 2007, som en del av Groruddalssatsingen. Alexander Zarate Frez (17) har vært med helt siden begynnelsen. Nå studerer han medier og kommunikasjon på Elvebakken videregående skole, og det er ikke tilfeldig.

- Jeg hadde aldri begynt der hvis det ikke var for Almedie. Jeg har nok alltid vært interessert i å lage film, jeg visste bare ikke om det før jeg kom hit, sier han.

Søskenparet Andrea (17) og Marius (15) Dahlin Hamm ble motvillig sendt til Almedie av sin mor i juleferien 2008, men etter den første workshopen har de ikke trengt noen overtalelser for å komme hit.

- Da var vi hekta. Til og med de tingene som kan være litt kjedelige har vært morsomme, fordi vi gjør dem sammen, sier Andrea.

- Vi har knyttet noen veldig sterke bånd her, vi har samme humor og så har vi lært utrolig mye. Og når vi blir

flinkere og flinkere, så blir det enda morsommere, sier Marius.

Teknikk og sprø ideer

Morten Fredriksen er fagleder for film i Almedie og har vært med helt siden starten. Han er imponert over utviklingen til ungdommene.

- Disse tre er de som har vært med lengst, og de utfyller hverandre veldig godt. De har forskjellige gode egenskaper og klarer å samarbeide. Alexander er opptatt av det tekniske, Marius har masse sprø ideer og Andrea er flink til å holde gutta i ørene, sier han. Og får tilsvarende rosende ord tilbake fra ungdommene.

Hensikten med Almedie var å få ungdommer i Groruddalen til å bli flinkere til å bruke digitale medier, og dokumentere eget liv og egne aktiviteter gjennom film, foto, utstillinger, framvisninger og nettoppslag. Siden dette er et lavterskeltilbud, trenger man

ingen forkunnskaper. I tillegg tilbyr senteret faglig kompetanse til skoler, fritidsklubber, lag og foreninger. Aktiviteten er delt i to: Almedie foto består av fotokurs, utstillinger og så videre. På Almedie film får deltakerne blant annet lære manusarbeid, bruk av filmutstyr, redigering og så videre. Lokalene er fulle av topp moderne utstyr som ungdommene har fri tilgang til.

Vinnere av Amandusprisen

- Dette blir på en måte en smakebit på voksenlivet, vi lærer å jobbe i team, forholde oss til deadlines og bruke utstyret. På Elvebakken har jeg nesten blitt en slags ekstralærer i enkelte timer, for jeg har jo allerede vært borti mye av de vi skal lære der, forteller Alexander.

Etter fem års drift har ungdommene en imponerende merittliste å se tilbake på. De har blant annet produsert reklamefilmer, reportasjer og brosjyrer, og har arrangert en rekke utstillinger og filmvisninger, og deltatt i en Euronews-reportasje sammen med Karpe Diem. Den urbane skifilmen «Oslo Escapades», med Fabian Stang i en av rollene, ble plukket ut som offisiell film på Fjellfilmfestivalen på Turtagrø. Og på hylla i

redigeringsrommet står det foreløpig gjeveste trofeet: Amandusprisen for beste musikkvideo.

- Det var stort å vinne den - jeg husker at jeg gråt på scenen da vi tok imot prisen, forteller Andrea.

- Vi var jo omtrent en halvmeter lavere enn alle de andre som var der, derfor var det ekstra gøy å vinne, sier Marius. Han går i tiende klasse og har allerede staket ut kursen videre:

- Jeg skal følge i Alexanders fotspor og begynne på Elvebakken, erklærer han.

Andrea har også valgt den kreative retningen, som elev på dramalinja på Hartvig Nissens skole.

Det gleder fagleder Morten Fredriksen å se at ungdommene tar med seg kunnskapen fra Almedie videre i livet.

- Klart det er gøy. Ikke minst når vi får tilbakemeldinger om at våre ungdommer må lære lærerne på videregående skole enkelte ting og filmredigering, sier han.

Alexander, Andrea og Marius har tilbrakt de fleste ferier på Almedie de siste årene.

- I tillegg har vi vært her mye i helgene, og 3-4 ettermiddager i uka. Det er liksom her vi hører til, sier Alexander.

- Det er utrolig kult at de kan gjøre alt på samme sted. Ikke for å virke gammel og bitter, men sånne ting hadde ikke vi da vi var kids.

MAGDI YTREEIDE

ABDELMAGUID/Karpe Diem

DER MAGIEN OPPSTÅR: Marius D. Hamm har tilbrakt mye tid i klipperommet på Almedie. Han satser videre på film, og søker seg til medie- og kommunikasjonslinja på Elvebakken videregående skole.

Folkefesten i Groruddalen 1.-2. juni 2013

HISTORISK begivenhet i Groruddalen

VERDENSCUP i orientering

- verdens beste o-løpere
- fartsfylt sprint i Grorud bydel
- publikumsløp
- 30 nasjoner

BARNAS Turbodag

- skattejakt
- leker
- premier
- gå i fotsporene til verdens beste

SPENNENDE Opplevelser for hele familien

GRATIS aktiviteter for Groruddøler

TUR-O-DAG

- opplev o-idretten på kloss hold
- Lill-O-Dilten spesial
- familien på tur

NORSK ORIENTERING

Groruddalssatsingen

Vi her på AMMERUD

Bydel Grorud

Liv og røre dagen lang

Hver tirsdag tar Ester Mæhlum (81) med seg toraderen til Årvoll gård for å spille opp til dans. Gården er åpen for alle og samlingspunkt for 13 foreninger.

DET ER LUNT OG KOSELIG i stua på Årvoll gård denne tirsdags formiddagen. Vaffel- og kaffeduft siver ut i lokalet, mens musikantene varmer opp og de første dansegjestene begynner å fylle opp lokalet.

- Det er en sånn glede å komme hit - både det å se folk danse og samholdet mellom oss musikere som er helt spesielt. Jeg kommer til å fortsette å komme hver tirsdag så lenge jeg klarer å løfte toraderen, sier Ester Mæhlum.

Og at gammeldanstirsdagene er et populært tiltak kan gårdsbestyrer Linda Elizabeth Gray skrive under på.

- Hver tirsdag kommer det opptil 100 mennesker fra hele Oslo hit og danser gammeldans. Av og til kommer det også barnehager hit og spiser matpakkene sine og danser sammen med pensjonistene, forteller Gray.

13 foreninger holder til på Årvoll gård, alt fra teatergruppe, kor, parsellhagelag, litteraturgruppe til språkkurs.

- I tillegg har billedkunstner Eline Medbøe og flere andre kunstnere atelier her, blant annet en tekstilkunstner, en treskjærer og en keramiker, legger Gray til.

Reddet av ildsjeler

På stedet hvor Årvoll gård ligger har det vært bosetning helt tilbake til vikingtiden.

- Navnet Årvoll kommer fra norrønt *orravellir* (orrhanevollene), og det er ganske artig, siden vi har en hane i logoen vår, forteller Linda Gray.

I 1662 kjøpte borgermesteren i Oslo, Nils Lauritssøn, gården. Hans stedatter Maren Jensdatter Roll arvet Årvoll gård og mer enn 80 andre gårder i Oslo etter sin mor og stefar.

- Husene fra Marens tid fins ikke lenger, det rosa våningshuset fra 1836 er det eldste huset nå. Det er restaurert til sin opprinnelige empirestil, og Årvoll gårds venner har brukt mye tid og penger på å skaffe til veie tidsriktig interiør i empirestilen, forteller Gray.

Det hviskes også om at den gode Maren går igjen i

↳ **DET SPØKER PÅ GÅRDEN:** flere hevder å ha sett avdøde Maren Jensdatter Roll i det idylliske våningshuset på gården.

våningshuset, det er flere som visstnok skal ha støtt på henne der.

- Først fra slutten av 1800-tallet ble Årvoll drevet som en gård, med husdyr og korn. Tidlig på 1970-tallet kjøpte Oslo kommune gården med planer om å rive bygningene og plassere en bensinstasjon på tomte. Men da begynte ildsjeler i nærmiljøet å restaurere bygningene på frivillig basis. Folk fra blant annet speideren og parselhagelaget la ned en enorm innsats, med den filosofien at hvis det var aktivitet her så ville ikke kommunen gjennomføre rivningsplanene, sier Gray.

Og ildsjelene fikk rett - de klarte å redde de historiske bygningene.

- Det er en stor dugnadsånd som hersker her på Årvoll, det er nok ikke tilfeldig at gatene i området

har navn som Selvbyggerveien og Dugnadsveien, sier Gray.

Eventyr, quiz og dans

I dag er Årvoll gård et populært møte- sted for store og små, med en rekke aktiviteter gjennom året.

- Årvoll gård er et levende sted. Vi har pubkvelder med ambulerende skjenkebevilling 6-8 ganger i året, med quiz og dans. Da er det hæla i taket her! På søndagene har vi eventyrstund for barna på fjøsloftet. Hvert år har vi også tre store arrangementer: Sommer på Årvoll gård, vinter på Årvoll gård og jul på Årvoll gård, forteller Gray.

Utleielokalene er også populære og stort sett fullbooket året rundt.

- Det er mange som gjerne vil holde bryllupet sitt hos oss, sier Gray.

Den aller største nysatsingen er imidlertid kulturloftet.

- Tidligere var det bare et råloft over låven, men det er nå blitt en flott kultursal med plass til 100 mennesker i selskap eller 150 konsertgjengere. Det gamle taket er bevart, og vi har fått inn topp moderne lys- og lydutstyr. Det er veldig god akustikk her, og konsertene er populære. I januar spilte Finn Kalvik her, som jo selv har vokst opp i Groruddalen, sier Gray.

Populært kulturloft

Hun understreker at uten midlene fra Groruddalssatsingen ville det aldri vært noen kultursal her.

- Groruddalssatsingen utløste muligheten til å bygge Kulturloftet. Uten disse midlene hadde ikke Årvoll

↳ Det er masse aktivitet på Årvoll gård. Se www.arvollgard.com for oversikt over aktiviteter.

gård fått realisert sine planer om en ny kultursal, sier hun.

Årvoll gård har forpliktet seg til å arrangere kulturarrangementer på Kulturloftet de neste 20 årene, og andre onsdag i hver måned fylles lokalene opp av musikkelskere.

- Kulturkonsulenten og jeg engasjerer artistene og har ansvaret for markedsføringen, mens de frivillige er ansvarlige for det praktiske på arrangementet. Et par er ansvarlige for lyd og lys, noen rigger, noen ordner med baren, noen står for innkjøpene og noen rydder etterpå. Vi har også to trimgrupper som bruker Kulturloftet hver uke. Ellers bruker Årvoll Sangensemble og Bjerke Dramatiske Selskap Kulturloftet til sine konserter og forestillinger. Begge foreningene holder til på gården. Ellers blir Kulturloftet mye brukt til prøvelokaler for dans på dagtid. I tillegg til konserter og forestillinger egner Kulturloftet seg bra til møter og seminarer, sier Linda Gray.

Veibeskrivelse

For å komme til Årvoll gård kan du ta buss nummer 22, 25 eller 31 til Årvollveien.

KLIPPET SNOR: Tidligere statssekretær Heidi Sørensen og byråd for byutvikling Bård Folke Fredriksen åpnet Årvoll kulturscene i 2009. Scenen er en del av kulturloftet på låven.

Andre Akergårder som mottar støtte fra Groruddalssatsingen:

Bånnkall gård

Med alle bygningene bevart og et nesten intakt kulturlandskap troner Bånnkall gård som et minne om gammelt skysstell, steinhoggerliv og trange småbrukerkår. Skjenkestuene på gården leies ut til forskjellige arrangementer.

Buss 301 og 321 stopper på Bånnkallstubben holdeplass i Trondheimsveien.

Tveten gård

Tveten gård er et møtested for folk i alle aldre. Kulturlivet blomstrer med aktiviteter for barn, unge og eldre, og fra mai til september arrangeres det parkkvelder. Tveten gård har gjennomgått en total rehabilitering de siste årene og er det best bevarte gårdstunet innenfor Oslos grenser. Gården ligger som

en oase midt blant blokkbebyggelsen på Tveita i bydel Alna.

Nærmeste kollektivforbindelse er Tveita T.

Nordre Lindeberg gård

Nordre Lindeberg gård, også kjent som 4H-gården, er en besøks gård. Gården er tilrettelagt for alle brukergrupper, men med spesielt tilbud til barn, unge og psykisk utviklingshemmede. Gården inneholder kultur- og samfunnsfunksjoner med utleie av lokaler, arrangementer og ulike aktiviteter knyttet til kultur. Frivillige lag og foreninger bruker gården som møteplass for ulike arrangementer.

T-bane og buss til Furuset senter eller Lindeberg T-banestasjon.

Nedre Fossum gård

Låven på Nedre Fossum gård er restaurert med midler fra Groruddalssatsingen, og er et samlingssted med kultursal, barnehage, helsestasjon og frivillighetssentral. I våningshuset ligger en «åpen barnehage» der foreldre kan ta med mindre barn før de begynner i vanlig barnehage og et tverrfaglig ressurscenter for barn og familier. I tillegg er bydelshagen opparbeidet etter gamle illustrasjoner. Stabburet disponeres av Groruddalens historielag og huser en samling gårdsredskaper.

Nærmeste kollektivforbindelse er Stovner T.

Brenneribygningen på Tveten gård er fra ca 1800, og er rehabilitert med midler fra Groruddalssatsingen.

Lærer norsk før skole- start

I Sisiktoppen barnehage går leken ivrig blant Uzair (5) og de andre barna – og de snakker alltid norsk sammen. Uten tilbudet om gratis kjernetid er det ikke sikkert at Uzair ville begynt i barnehage overhodet.

Uzairs mamma, Samina Siddique (38), har fire barn som alle har gått eller går i Sisiktoppen barnehage i bydel Bjerke. Umair Ahmed (10) og Mahnoor (8) har begynt på skolen, mens Uzair og lillebroren Daud (2) fortsatt koser seg i barnehagen.

- Tilbudet om gratis kjernetid er veldig bra. Økonomisk er det tøft å ha fire barn i barnehage, sier Samina.

Tall fra 2010 viser at om lag 90 prosent av barna i Groruddalen går i

barnehage, og gjennom Groruddals-satsingen får alle fire- og femåringer tilbud om gratis kjernetid. Tilbudet går ut på at Groruddalssatsingen betaler 20 timers barnehageopphold i uka, og foreldrene betaler resten.

- Gratis kjernetid har gjort det mulig for oss å la barna gå fulltid i barnehagen, og her er det naturlig for dem å lære norsk - noe som er veldig viktig for at de skal forstå oppgavene de får på skolen senere, og skjønne hva lærerne sier.

Hjemme snakker vi urdu. Når barna leker, foregår det på norsk, forteller Siddique.

Hyggelig utvikling

Pedagogisk leder Anne Lise Swiboda i Sisiktoppen forteller at barn lærer norsk veldig raskt gjennom lek med andre barn.

- Språk er et satsingsområde for oss i Sisiktoppen, og med tilbudet om gratis kjernetid har flere barn begynt i

barnehagen som fireåringer enn tidligere. Det er så viktig at de lærer norsk før de begynner på skolen, og det har også mye å si for sosialiseringprosessen, sier Swiboda.

Prosjektleder for gratis kjernetid i bydel Alna, Mariann Munthe, forteller at målet er at 97 prosent av fire- og femåringene i Groruddalen går i barnehage.

- Det er ambisiøst, men likevel er det det vi søker å oppnå til en enhver tid, sier Munthe. I begynnelsen var etterspørselen størst etter de plassene som bare hadde gratis plasser 20 timer i uka, mens nå ønsker flere og flere foreldre å betale resten selv, slik at barna får fulltidsplasser.

I tillegg til å rekruttere barn til barnehagene for å øke deres kunnskap om språk og kultur skal tilbudet også gjelde foreldrene, som får språktilbud og foreldreveiledning.

Språkkofferten

Sosiale ferdigheter er like viktige som språklige ferdigheter - det hjelper ikke å forstå ordene hvis man ikke forstår hva de handler om. Derfor jobbes det også

med å styrke det faglige innholdet i barnehagene. Et av hjelpemidlene som brukes i barnehagen er «Språkkofferten».

- Språkkofferten er en fysisk koffert med varierende innhold av konkrete hjelpemidler. Alle fagsentrene i bydelene har slike koffert, og de kan lånes på lekotekene. Språkkoffertene kan fylles med alt fra barnebøker til informasjon om høytider og 17. mai, sier Munthe.

Mange av familiene i målgruppen for gratis kjernetid har det til felles at en av foreldrene ofte er hjemmeværende, samtidig som de ikke har tradisjoner hvor det er vanlig at barn er i barnehage.

- Det gjør at de må oppleve at så vel barna som resten av familien har nytte av tiltaket. Dette er samfunnsutvikling, og må derfor ses i et langtidsperspektiv. Det er ikke gitt at den voksne som er hjemme, straks kommer seg ut i arbeidslivet selv om barna begynner i barnehage. Som regel starter det med at folk, som oftest mødrene, begynner på kurs og skaffer seg kompetanse. Deretter har de økte muligheter til å få seg jobb, sier Munthe.

For Samina Siddique var det imidlertid barnehageutgiftene som trakk henne ut av arbeidslivet.

- Da mine to yngste gikk i barnehage, jobbet jeg. Vi måtte betale 5500 kroner for plassene deres siden dette var før gratis kjernetid. Da nummer tre ble født, ble det derfor billigere at jeg var hjemme med barna. Men da vi fikk tilbud om gratis kjernetid, lønte det seg likevel å jobbe, forteller hun.

Og Uzair nikker iherdig på spørsmål om han har det gøy i barnehagen. Noe lenger intervju har han ikke tid til, for han er midt i et spennende spill med vennene Max og Dlin.

 LÆRING GJENNOM LEK: I barnehagen snakkes det bare norsk.

GRANSTANGEN BORETTSLAG:

Fra nedslitt og trist til nytt og stilig

Lekeplassen foran borettslaget er bygget med bomiljøtilskudd fra Groruddalssatsingen.

Fasader i delikate farger, innglassede balkonger med glassbyggerstein – og lavere strømregning. Granstangen borettslag på Furuset har gjennomgått en ansiktsløftning som bare høster godord.

OPPUSINGSPROSESSEN TOK flere år og kostet 160 millioner kroner, men til gjengjeld har beboerne fått et bedre sted å bo. Styreleder Hege Mari Thorsen i Granstangen borettslag mener det har vært riktig både økonomisk og av hensyn til beboerne å gjennomføre rehabiliteringsprosessen i ett stort løft.

Borettslaget fra 1979 har 325 leiligheter, fordelt på åtte blokker i tre til åtte etasjer. De høyeste husene er plassert langs Granstangen med vestvendte fasader og balkonger. De lavere blokkene er plassert slik at det dannes skjermede uterom mellom husene. Lyst og luftig, og alle servicetilbud praktisk talt i tøffelavstand. De nyoppussede lyse fasadene fremstår innbydende og moderne – og gir signaler om et veldrevet borettslag

der det er trivelig å bo.

Men slik har det ikke alltid vært.

Trekkfullt og dårlig isolert

- Da jeg ble styreleder i 2005, hadde det blitt snakket om å rehabilitere balkongene i bortimot 20 år. Der fasadene var av trepanel, ble det skiftet en og en planke etter hvert som de ble dårlige. Det var også mangelfullt isolert, slik at det var mye kaldt trekk inn i leilighetene. Vinduer punkterte og verandadører måtte skiftes til stadighet, forteller Hege Mari Thorsen, som ledet borettslaget gjennom hele rehabiliteringsprosessen.

Som sagt var det prekært å gjøre noe med balkongene ettersom overflaten hadde feil helling som førte vannet inn mot vegg, men dette handlet også om

sikkerhet. Hvis det ikke ble gjort noe, var det fare for at betongstykker kunne sprenges løs og falle ned grunnet rusten armering i betongen. Styreleder ønsket ikke å utsette beboerne for denne sikkerhetsrisikoen. Og når de først skulle ta balkongene, ville det vært uøkonomisk å ikke etterisolere fasadene og skifte ut de 30 år gamle vinduene samtidig.

Rehabiliteringen av de åtte blokkene startet i januar 2009 og var ferdig i august 2011. Da hadde samtlige blokker fått nye balkongfronter og -dekker med innglassing, ytterveggene var etterisolert og nye fasadeplater var montert, og alle vinduer og verandadører var nye. Blokkenes inngangspartier hadde ny utforming med nye inngangsdører. I tillegg var det investert store summer

i brannforebyggende tiltak, blant annet nye, brannsikre leilighetsdører og brannvarslingsanlegg i oppgangene.

Vi hadde et rehabiliteringsbudsjett på 160 millioner kroner, inkludert uteområdene. Med en streng styring underveis kom vi i underkant av dette beløpet, forteller Thorsen.

- Det er mye penger, og jeg har hatt noen dårlige netter med tanke på økonomien. Men jeg er overbevist om at det var riktig å gjøre det. Vi har valgt å gjennomføre rehabiliteringsarbeidene i ett stort løft, da vi mener dette gir oss en økonomisk gevinst i det lange løp. Det er dessuten en belastning for beboerne i rehabiliteringsfasen, og det er viktig at denne er så kort som mulig, sier styrelederen.

I løpet av prosessen ble også uteområdene innlemmet i rehabiliteringen.

- Da vi fikk høre om Groruddalssatsingen og Husbankens bomiljøtilskudd knyttet til oppgradering av ytre fellesområder, var det naturlig å søke om midler ettersom vi ønsket å gjøre fellesarealene i borettslagets uteområder mer innbydende og samlende for både beboere og forbipasserende, sier Thorsen.

Med bistand fra Bente Nilsen i OBOS søkte borettslaget om tilskudd, og ble belønnet med 5 millioner i støtte.

- Dette bidro til at vi også fornyet lekeplassene, sittegruppene og utbedret alle grøntområdene. Beboerne dekker selv cirka 75 prosent av disse kostnadene, forteller styrelederen.

Positive beboere

En så omfattende rehabilitering betyr nødvendigvis økte utgifter for beboerne. Hege Mari Thorsen forteller at fellesutgiftene er økt med 41 prosent. Det var likevel ikke vanskelig å få generalforsamlingen med seg. Styret har vært

Slik søker du bomiljøtilskudd:

Er borettslaget medlem av OBOS eller USBL kan man få veiledning i å fylle ut søknader om bomiljøtilskudd. Prosjektleder Bente Nilsen bistår ved utvikling av tiltaksplaner for opprusting av bygninger og bomiljø. Kontaktinfo: 22 86 56 95/ bente.nilsen@obos.no

NOEN UROLIGE NETTER er det blitt for styreleder Hege Mari Thorsen i Granstangen borettslag, men nå er både hun og beboerne svært godt fornøyd med det ferdige resultatet av rehabiliteringen.

opptatt av å informere beboerne godt hele veien om hva som skulle skje. Borettslaget hadde nesten ikke noe igjen av gamle lån da rehabiliteringen startet, og med lavt rentenivå var tidspunktet gunstig for å sette i gang et så stort prosjekt. Mange beboere syntes også det var på høy tid at det endelig ble gjort noe med bygningsmassen.

- Det har vært utelukkende positivt. Det har vært enstemmighet hele veien, forteller styrelederen.

«Det er blitt veldig fint!» er gjennomgangstenen. Det er likevel ikke det estetiske beboerne er mest fornøyd med, ifølge Thorsen. Det de liker aller best er den markante nedgangen i strømforbruket. Og at de slipper å ha det kaldt inne.

Et spesielt borettslag

Eiendomsmegler Eiliv Hansen i Aktiv Eiendomsmegling på Furuset kjenner naturlig nok Granstangen godt.

- Granstangen har store leiligheter med fire og fem rom - ja, noen har faktisk seks rom. Det er helt spesielt, og selv sagt attraktivt for mange, sier han. Hansen mener borettslaget fremstår som helt forandret, og ser at det nok er en viss «Granstangen-effekt» for borettslagene i området.

- Nå skal borettslaget lengre opp i

bakken pusses opp. Det er neppe helt tilfeldig, sier han.

Fikk rehabiliteringsprisen

I mai 2012 mottok borettslaget OBOS' rehabiliteringspris for arbeidet som er lagt ned. Granstangen får skryt av juryen for et meget godt gjennomarbeidet prosjekt, med en helhetlig og tydelig tanke bak. I juryens begrunnelse heter det blant annet: «Et prosjekt av et slikt format er ikke tidligere gjennomført i dette området og forhåpentligvis vil det være til inspirasjon og motivasjon for andre lag, og således peke ut en positiv retning for hele området.»

Og kanskje er det nettopp det som har skjedd. Suksessen på Furuset har smittet til borettslag i nærheten, og kanskje også utenfor landegrensene? Den danske boligministeren, Carsten Hansen, besøkte i hvert fall Granstangen i 2012, og han likte svært godt det han fikk se.

- Jeg er imponert over de store investeringer og mange krafttak som styret og beboerne har lagt ned i dette arbeidet, sa han blant annet. Han la også til at han kunne se et stort engasjement blant menneskene som bodde på Furuset. Et engasjement som man er nødt til å ha for å klare å bære en så stor investering sammen.

Bo sammen- men Snakk sammen- en

– Furuset var veldig todelt. Sånn er det ikke lenger. Noe har endret seg, forteller Shamila Riaz (23). Sammen med familien sin har hun deltatt i «Bo sammen-prosjektet».

I ALT HAR OM LAG 9000 mennesker vært med på «Bo sammen-prosjektet». Det viktigste i prosjektet er å ta vare på bomiljøet og å forebygge og håndtere konflikter. Det startet med at styremedlemmer i borettslagene lærte å holde samlinger for beboerne. Nå ruller de og andre ildsjeler ballen videre og arrangerer nye beboermøter for andre medlemmer.

Før hver samling går medarbeiderne fra dør til dør og inviterer til samlingene. Borettslaget står for lokaler, og hver samling ledes av to personer; en med og en uten minoritetsbakgrunn. Bydelen

hjelper med barnepass og servering av mat, viktige detaljer i folks travle hverdager.

– Jeg ble med faren min på «Bo sammen-møte» for noen år siden, forteller Shamila Riaz i Granstangen borettslag. Hun opplever at mange med minoritetsbakgrunn får et helt nytt syn på alt fra nordmenns måte å snakke sammen på, til dugnadsarbeid og frivillighet, ved hjelp av møtene.

– Noe av det viktigste med prosjektet er at det skal bli lettere å snakke sammen.

Ikke alle vet hva et borettslag er

Lederen for «Bo sammen», Jamil Syed, mener folk har bruk for kunnskap og informasjon om hva det vil si å bo i blokk i Norge, hva et borettslag er og hva plikter og rettigheter innebærer.

– De eneste som noen gang har hørt om borettslag før, er folk fra Norden.

– De eneste som noen gang har hørt om borettslag før, er folk fra Norden.

Ingen andre vet hva ordet betyr. Hvordan skal du kunne kjenne deg hjemme og få røtter her da? spør Syed, som naturlig nok har et svar på sitt eget spørsmål:

Han mener noe at det viktigste er at folk får et eierforhold til området de bor i. Det er ingen vits i å bruke penger på nye lekeplasser når beboerne ikke føler et eierforhold til dem.

– Da ødelegges de med en gang, sier han.

Unngå myter

Han oppmuntrer også kursdeltakerne til å tømme seg for myter og forestillinger om hverandre.

– Vi er hele tiden omgitt av oppfatninger og myter om andre. Vi tolker hverandre ut fra antagelser om at «nordmenn bare er opptatt av regler», «alle utenlandske barn er ute til langt på natt» eller «nye nordmenn tror at fellesområdene i borettslaget er myndighetenes ansvar». Slike holdninger kan bidra til at bagateller utvikler seg til store konflikter.

Shamila Riaz støtter Syeds syn på at myter som får lov til å leve fritt kan stoppe mange former for samarbeid.

– Foreldrene mine forstod for eksempel ikke helt dette med frivillighet. Det skyldtes ikke uvilje, men mer det at det er mange med en annen kulturell bakgrunn, også mine foreldre, som er veldig formelle. De ble på en måte skremt bort fra fellesskapet fordi de trodde at alt i det norske samfunnet, også i et borettslag, måtte skje via søknader og brev. På møtene blir man i stedet bevisstgjort på at det ikke er farlig å si ting direkte. Tvert imot, det er ofte det som fungerer best, sier hun.

Vil du vite mer om Bo sammen-prosjektet?

Kontakt Gunn Indrevær i Bydel Alna på 408 70 262 eller gunn.indrevar@bal.oslo.kommune.no

Afterski og vafler på Liastua

En slalåmtur er ikke den samme uten vafler og varm sjokolade på Liastua serveringsted på Stovner.

- **ALLE VENNENE MINE ER HER**, og det er gøy å trikse, sier Markus Blystad (13).

- Det er fett her. Vi kan chille, hoppe og raile, sier Lars Arkøy (10). Sammen med kameratgjengen fra Stovner skole trikser, hopper og sladder de nedover bakken på twintip-ski. Det er søndag, og det er nysnø.

Lukten av vafler

Et steinkast unna ligger Liastua serveringssted. Inne knaker det i bjerkeved fra peisen.

Bak disken serverer Ronny Steen-Olsen gode smil, sprø vafler og rykende kaffe. Han er formann i Seniorgutta

som har lagt ned utallige timer med frivillig arbeid.

- Vi har gjort alt mulig. Malt, beiset, skrubbet, ryddet stier, kjørt løyper, sier Steen-Olsen. Seniorgutta består av 80 mannfolk fra 45 år og oppover. De har ansvar for vedlikehold og drift av Liastua, den eneste åpne markastua i Oslo som driftes av frivillige. Den eies av Høybråten og Stovner Idrettslag. For et par år siden fikk tømmerhytta nytt fullisolert torvtak. I 2012 ble det lagt inn vann og avløp finansiert av Groruddalssatsingen.

- Groruddalssatsingen har vært utrolig viktig for Liastua. Det hadde

vært helt umulig å komme i mål uten midlene fra Groruddalssatsingen, sier Steen-Olsen.

Elg, ugle og bjørn

Det er et jevnt sig med besøkende til markastua. Både eldre og barnefamilier. Men det er ikke bare nystekte vafler som trekker. Fra barnehinderløypa utenfor høres barnehvin og latter.

- Jeg klarte det, roper Leah Celina Beier (4) og balanserer på en glatt trestolpe. Sammen med storesøster Sarah Maria Beier (8) klatrer de rundt i den store naturlekeplassen. Innimellom møter de en elg, en ugle og en bjørn,

Reidunn M. Beier på tur med barnebarna. Reidunn jobber i Bydel Stovner, som ligger et steinkast unna Liastua.

Åpningstider

Vinteråpent lørdag og søndag: 10-16. Åpent søndager om våren og høsten: 10-16. Stengt i skoleferien. Liastua kan leies til ulike arrangementer.

Veibeskrivelse til Liastua

- Ta T-bane til Stovner, gå opp bak Stovnersenteret og Øvre Fossum gård, følg stien, 1 kilometer
- Gå fra toppen av Stovnerbakken og innover, 2-3 kilometer
- Parker ved Tokerud skole og gå opp slalåmbakken, 1 kilometer

KOSELIG I KAFEEN: Ronny Steen-Olsen har alltid kaffen klar.

skåret ut i tre. Jentene er på besøk hos mormor Reidunn Myster Beier, spesialkonsulent i Plan- og utviklingsenheten i Bydel Stovner. Hun har vært aktiv i rehabiliteringen av Liastua og tar ofte med barnebarna til markahytta som er populært blant barnefamilier. Gåturen er kort - omtrent en kilometer, og det er trillemuligheter helt fram.

- Liastua er kjempeviktig. Det er en av de virkelig gode møteplassene vi har i bydel Stovner, sier Myster Beier.

- Det er gøy å leke her, sier Sarah Maria.

Barnelek ved Isdammen

Ved Isdammen på Årvoll kan du lete etter utrydningstruede salamandere, padle kano og utforske hinderløypa.

Isdammen ligger ved inngangsporten til Lillomarka, knappe tre minutter fra parkeringsplassen øverst i Årvollveien. Dammen er et yndet mål for småbarnsfamilier. Takket være mange dugnadstimer fra frivillige og midler fra Groruddalssatsingen fremstår området som en liten perle. Her kan du leie kano og båt, søke ly i lavvoen og grille pølser på bål. Barna kan svinge seg på naturlekeplassen og i hinderløypa.

KULTURMINNE: Den gamle bilen på tunet leverte is fra dammen frem til 1968. Isen ble brukt til å kjøle ned mat og drikke i byens mange hjem og butikker.

Fiskelykke ved Lilloseter

Ta beina, sykkelen eller skiene fatt og legg helgeturen til Lilloseter. Den populære hytta i Lillomarka ligger bare 4,5 kilometer fra parkeringsplassen til Steinbruvann på Grorud. Også fra Årvoll og andre områder i dalen går det stier og løyper opp til Lilloseter, og videre innover i Nordmarka. Lilloseter er åpent hver dag unntatt mandag, og det er mye å gjøre for store og små.

Hvis fiskegleder frister, ligger det flere fiskevann i nærheten av Lilloseter. I Bleiktjern øst for Lilloseter biter ørreten på kroken, og i Steinbruvannet lurar gjedde, ørret og mort. Er du under 18 år, trenger du ikke fiskekort for å slenge ut snøret. Får du ikke napp, byr hyttevertene på hjemmelagde kaker og rundstykker. Mer info på www.lilloseter.no.

Lek og bevegelse i kultur- og idrettsparker på Furuset

Furuset kulturpark byr på beitende geiter og et utsiktstårn med klatrevegg. Parken har røtter tilbake til middelalderen, da pilegrimer trasket på Oldtidsveien som går gjennom parken. Det nybygde utsiktstårnet er utformet som en klatreskulptur for barn. Fra toppen har du utsikt over hele Groruddalen. Blir du sulten, slår du deg ned på piknikområdet og lager mat på grillene som er satt opp i parken.

Veibeskrivelse

Furuset kulturpark ligger ved Furuset kirke og Kurland gård. Nærmeste T-bane og bussforbindelse er Furuset T-banestasjon.

Veibeskrivelse

Badedammen og Steinbruvann ligger ca. 1 km fra Grorud T-banestasjon/buss-terminal. Følg Bergensveien nordover til du kommer til en stor parkeringsplass. Etter parkeringsplassen finner du Badedammen, og rett ovenfor finner du Steinbruvann.

Tur- og badeidyll ved Steinbruvann og Badedammen

Steinbruvann ligger i kort avstand fra Grorud og Romsås, og byr på fine tur- og badeopplevelser. Vannet minner litt om Sognsvann, men her unngår du de store folkemassene. Fra turstien rundt vannet går det flere merkede løyper videre innover i Marka.

Like nedenfor Steinbruvann finner du Badedammen, som passer ypperlig for små barn. Vannet er lite, og blir lett oppvarmet.

Trening og moro året rundt

Furuset aktivitetspark er en nyskapende idrettspark med vekt på lek og maksimale bevegelsesmuligheter for barn og unge i alle aldersgrupper. Parken har utendørs treningsapparater for de som vil trene under åpen himmel i sommerhalvåret, og kunstisbane som store og små kan bruke om vinteren.

Veibeskrivelse

Furuset aktivitetspark ligger vest for Furuset Forum, like ved Furuset Senter. Nærmeste T-bane og bussforbindelse er Furuset T-banestasjon.

Full fres i Jerikobakken

Glad i å stå på ski? Prøv Jerikobakken på Lindeberg. Sesongkortet koster 100 kroner for alle under 16 år.

På Oslos tak, midt i et boligområde og like ved Jeriko skole ligger skianlegget med et tilbud til alle barn og ungdom. Med sesongkort i lomma er det gratis å låne utstyr på fredagskveldene og i helgene. Er du nybegynner i alpin, tilbys gratis kurs.

- Det er motiverende å oppleve barn og ungdom i positiv aktivitet. Det er et yrende liv i bakken, sier Ole Hansen.

Han er en av de lokale ildsjelene i Lindeberg Sportsklubb Ski som holder liv i anlegget. Hvert år legger de ned 4000 frivillige timer. De prepper løyper, hogger trær og drifter heisanlegget for at over 800 barn og unge fra hele Groruddalen kan trikse, raile eller rett og slett lære å stå på slalåmski og snowboard.

- I samarbeid med skolefritidsordningen på Jeriko skole tilbyr vi

skikurs, sier Hansen.

Med midler fra Groruddalssatsingen er den gamle skiheisen fra 1985 renoveret, og Jerikobakken har fått to nye snøkanoner til å produsere snø. Ildsjelene har flere ambisjoner for skibakken.

- Vi jobber med å lage en helårsbakke. Halfpipen må ferdigstilles, og så vil vi gjerne lage en triksepark til å kjøre cross-sykkel om sommeren, sier Hansen.

- Hvis det er snø, holder vi åpent i påsken også, sier Ole Hansen.

Veibeskrivelse

Jerikobakken er åpen onsdag og fredag fra 18 til 21. På lørdag og søndag er åpningstidene fra 11 til 17. Ta t-banen til Lindeberg og følg Pilestien til skianlegget.

Med kurs mot Bjørvika

Talenter fra Groruddalen inntar Operaen med ett mål for øye – å vise at drabantbyenes kulturliv har en naturlig plass i Oslos storstue.

- **KJEMPEGØY Å OPPTRE** i Operaen.

Jeg har drømt om det helt siden Operaen ble bygd, sier Astin Souleymane (21). Han er en av hiphoperne som i november imponerte en fullsatt sal med forestillingen «Bror», en samproduksjon mellom Den Norske Opera & Ballett og Bydel Stovner.

- Det spesielle ved kulturen i Groruddalen er at den er mangfoldig og uttrykker trender og holdninger som representerer de unges egne, samtidige uttrykk. Ingen annen del av landet har et så stort kulturelt mangfold som Groruddalen, sier Tor Fagerland, produsent i Den Norske Opera & Ballett. Han er pådriver for «Prosjekt Groruddalen», som startet i 2011 og avsluttes i 2014. I løpet av perioden skal bydelene Alna, Bjerke, Grorud og Stovner produsere hver sin forestilling, og vi har som ambisjon å vise høydepunkter fra alle de gjennomførte Groruddalsprosjektene våren 2014.

- Målsetningen med prosjektet er å vise det flerkulturelle kunst- og kulturlivet som blomstrer i de fire bydelene Groruddalen består av, sier Fagerland.

Rå ungdomskraft på scenen

Bydel Bjerke var først ut med forestillingen «Crossover», som ble vist i Operaen i september 2011. Mens Bjerke viste frem kulturell bredde, satset Stovner på dans. Høsten 2012 entret Astin Souleymane og 12 andre hiphopere fra Stovner Operaen. Danserne er tilknyttet The Planet, et danse-miljø som bydelen, med støtte fra Groruddalssatsingen, har bygget opp

over flere år. Forestillingen «Bror» var en forrykende blanding av hiphop, samtidsdans og kampsport. Den handlet om det rå fellesskapet, kraften og rytmen i ungdomskulturen. «Vårofferet» av Igor Stravinsky dannet lydbildet. Alle de tre forestillingene var utsolgt. Danserne gjorde inntrykk på publikum og ballettsjefen:

- Jeg ble ordentlig imponert. Det var noen utøvere som utmerket seg med et særlig høyt ferdighetsnivå. De framstod som enere. Jeg, som tilskuer, opplevde også den gode læringsprosessen alle danserne har deltatt i. «Vårofferet» av Stravinsky er krevende, og ungdommene oppviste et stort fokus,

sier Ingrid Lorentzen, ballettsjef i Den Norske Opera & Ballett.

Omdømme bygges innenfra

Helt siden 70-tallet har mange fokusert på Groruddalens negative sider. Det har ført til fordommer, men flere mener kulturlivet kan være et viktig fortrinn i kampen om å skape mer positiv oppmerksomhet. Det er hovedårsaken til at Groruddalssatsingen har valgt å støtte Prosjekt Groruddalen økonomisk.

- Det finnes et unikt kulturliv i Groruddalen. Det er en smeltedigel. Folk drar på kulturreiser til New York og andre storbyer når de like gjerne kunne tatt t-banen og opplevd det

samme i Oslos drabantbyer, sier Roy Tjomsland, informasjonsansvarlig for Groruddalssatsingen.

Han legger til at målet med prosjektet er å styrke Groruddalens identitet og samholdet der. Noe omdømmespesialist og kommunikasjonsrådgiver Nils M. Apeland tror på.

- Et godt omdømme bygges fra innsiden. Hvis alle de som deltar føler en økt identitetsfølelse og en forent fellesskapsfølelse, er de på god vei, sier Apeland.

- Det unike er Groruddalens mange ansikter. På Furuset bor det mennesker fra 100 nasjoner. Folk fra Groruddalen må se på det som en verdi, en del av

personligheten til Groruddalen. Forestillingene i Operaen er et eksempel på dette, sier Apeland.

Kultur som brobygger

I Bydel Bjerke har forestillingen «Crossover» ført til et sterkere samhold.

- Vi vet av erfaring at kultur fungerer som brobygger. Deltakere blir tryggere på egen identitet. De blir bedre kjent og omgås med mer respekt, sier Tina Arnesen, seksjonsleder i Bydel Bjerke.

I 2011 deltok 120 barn, ungdom, voksne, amatører og profesjonelle i «Crossover» som viste fram

Bydel Bjerkes mangfoldige kunst- og kulturliv.

- Barn og ungdom ble veldig motivert av å stå på scenen og være med på å lage en forestilling fra A til Å. Prosessen var like viktig som resultatet, sier Arnesen.

- Jeg er helt sikker på at vi kommer til å se flere av dem som profesjonelle kulturutøvere i ulike sjangere framover, sier Arnesen.

Bydel Alna er nå i gang med forberedelsene til sin forestilling, som har premiere i vår. Følg med på www.operaen.no for billetter.

Norske Groruddalstalenter

Det populære TV-showet «Norske talenter» hadde vært langt fattigere uten dansere fra Groruddalen.

Daniel

I 2011 danset Ellingsrud-gutten Daniel Johansen Elmrhari (12) seg inn i alles hjerter og vant «Norske talenter».

Hans Michael Jackson-bevegelser, knallrytme og brede smil gjorde inntrykk på breakere og dommer Adil Khan:

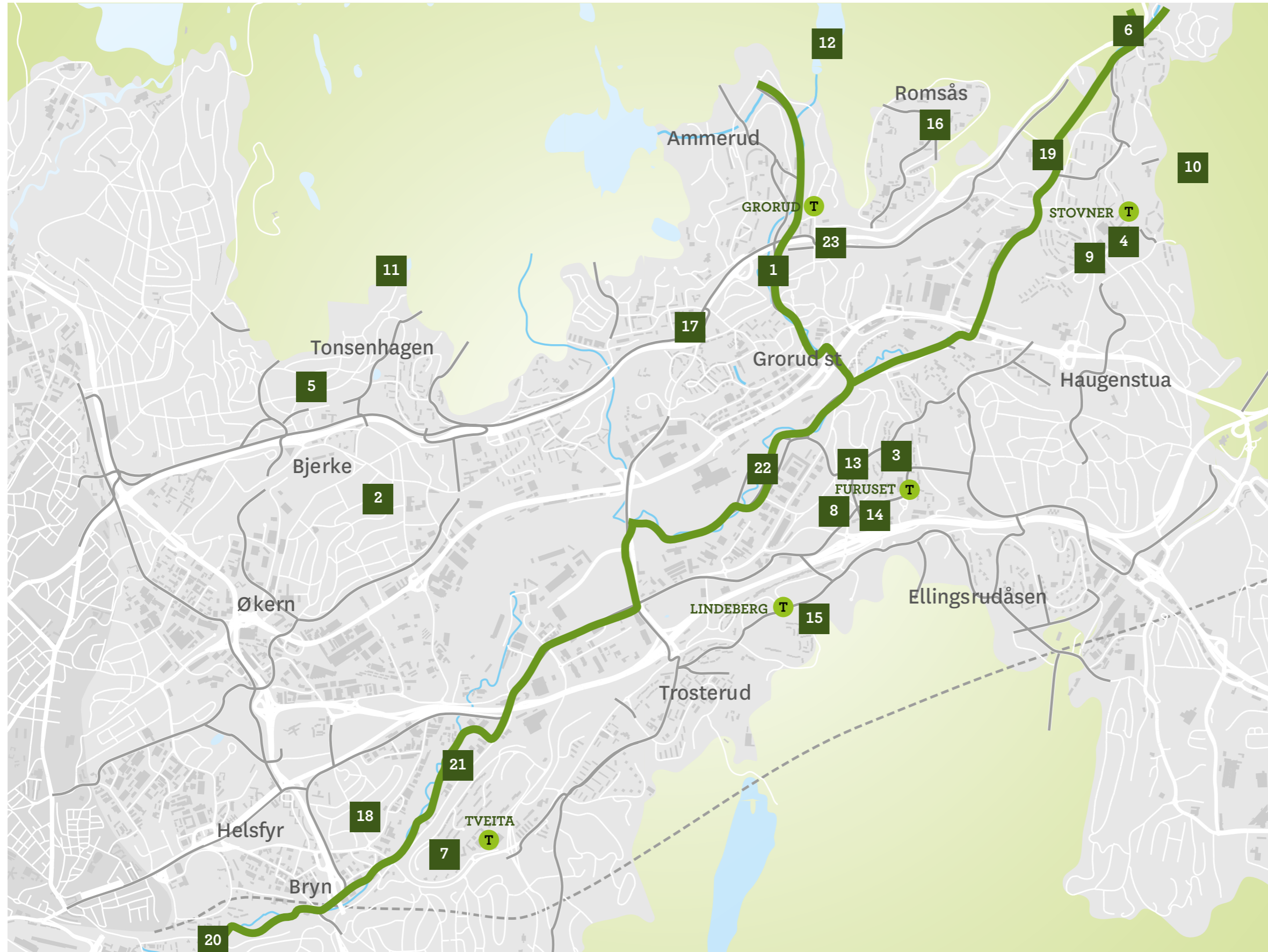
- Jeg håper at han ikke slutter å danse. Det her er Norges største danse-talent, sa dommer Khan til tv2.no

Quick

To år tidligere gikk hiphopgruppa Quick fra Lindeberg av med seieren i «Norske talenter». Quick består av Kim Daniel Eriksen, Suleman Malik, Bilal Malik og Nasir Sirikhan. To av medlemmene vant også verdensmesterskapet i hip hop i 2008.

Foto: Thomas Reisæter/TV 2

Attraksjoner i Groruddalen

- 1 Grorudparken
- 2 Bjerkedalen park
- 3 Verdensparken
- 4 Linjeparken (planlagt)
- 5 Årvoll gård
- 6 Bånkall gård
- 7 Tveten gård
- 8 Nordre Lindeberg gård
- 9 Nedre Fossum gård
- 10 Liastua
- 11 Isdammen
- 12 Steinbruvann/Badedammen
- 13 Furuset kulturpark
- 14 Furuset aktivitetspark
- 15 Jerikobakken
- 16 Svarttjern
- 17 Steinbruddet kulturhus
- 18 Youngslunden
- 19 Rommen scene
- 20 Svartdalen
- 21 Smalvollen
- 22 Alnaparken
- 23 Grorudveien 3 og 5
- Turvei

Trening, tran og sol

Yamina Gartit (23) venter sitt første barn, og er storfornøyd med treningstilbudet alle gravide kvinner og nybakte mødre får i Groruddalen. Hensikten er å bidra til en livsstilsendring for å redusere risikoen for svangerskapsdiabetes.

I TRYGGJE HENDER: Yamina Gartit får god oppfølging på helsestasjonen.

- Det er veldig godt å komme hit og trene sammen med andre gravide.

Yamina Gartit

ALARMERENDE MANGE gravide kvinner i Groruddalen har i forhold til resten av landet symptomer på diabetes. Prosjektet STORK Groruddalen gir et forsterket helsestasjonstilbud til alle gravide og barselkvinner. Målet er å oppdage risiko for utvikling av svangerskapsdiabetes, å gi alle gravide økt kunnskap om kosthold og helse og å tilby kvinnene trening i grupper for å få hjelp til å øke sin fysiske aktivitet.

En av dem som har møtt opp for å trene denne dagen, er Yamina Gartit. Hun venter sitt første barn, ei lita jente, i slutten av mars 2013.

- Dette er et veldig bra tilbud. Det var jordmor her på helsestasjonen som informerte meg om STORK, og jeg har også takket ja til en blodprøve for å se om jeg har symptomer på svangerskapsdiabetes. Det er veldig godt å komme hit og trene sammen med andre gravide. Jeg trente på et vanlig treningssenter i begynnelsen av graviditeten, men var usikker på om det var ting jeg burde ta spesielt hensyn til i forhold til for eksempel bekkenløsning. Her føler jeg at jeg er i trygge hender, og at treningen er lagt opp spesielt for oss som venter barn. Vi blir passet litt ekstra på, og det er godt, sier hun.

En annen fordel er å treffe andre gravide, synes hun.

- Ingen av venninnene mine har fått barn ennå. Det er flott å bli kjent med andre i samme situasjon, jeg håper vi kan holde kontakten etter at barna er født også. Jeg kommer til å fortsette å trene her også etter fødselen, og kanskje ta en kaffe eller en trilletur med de andre etterpå, sier hun.

Hyggelig samvær

De gravide kvinnene trener for seg selv, mens barselkvinnene har egen trening i de samme lokalene. En av de nybakte mammaene vi treffer, er Tine Solbakken (28), som har med seg lille Sofie på fire måneder.

- Jeg hadde aldri hørt om STORK før jeg kom på helsestasjonen, og synes det er et veldig godt tilbud. Jeg har trent her siden Sofie var åtte uker, det er en fin måte å komme seg ut på, og veldig hyggelig å snakke med de andre kvinnene, sier hun.

Louise Larsen Dahl er ernæringsfysiolog og personlig trener, og sammen med sin medhjelper Aisha Asghar Ali har hun dagens ansvar for treningsopplegget.

- Vanligvis er det mellom 12 og 18 kvinner som møter opp på treningene. Barselkvinnene har tilbud om å trene én gang i uka, og de gravide to ganger i uka. Vi driver med helt generell trening, hvor målet er å gi alle en mestringfølelse. Derfor bruker vi enkle øvelser som også har en overføringsverdi hjemme. Målet er at det skal være enkelt og gjennomførbart for alle, sier Larsen Dahl.

- STORK Groruddalen startet som et forskningsprosjekt i samarbeid med blant annet Oslo universitetssykehus, Ahus og bydelene Stovner, Grorud og Bjerke. Bydelene rekrutterte totalt 823 kvinner til forskningsdelen. Kvinnene ble intervjuet og undersøkt om sin egen og barnets helse. Hensikten med noen av undersøkelsene kvinnene ble tilbudt, var å oppdage risikofaktorer for diabetes slik at kvinnene kunne få tidlig hjelp og muligheten til å påvirke sin sykdom ved å endre livsstil, forteller prosjektleder for STORK Groruddalen, Hanna Selstø Hatlehol.

Fysisk aktivitet og sunt kosthold

Forskningsprosjektet avdekket blant annet en mye høyere forekomst av svangerskapsutløst diabetes enn det som vises på landsstatistikken.

- I tillegg fant vi mange kvinner med vitamin D-mangel og jernmangel. Gjennom STORK Groruddalen er det blitt utviklet og oversatt skriftlig informasjon om kosthold og fysisk aktivitet til åtte språk. Materiellet blir spredd både via helsestasjonen og andre aktuelle informasjonskanaler. Dette er viktig informasjon å komme ut med fordi fysisk aktivitet og sunt kosthold er en viktig del av behandlingen ved svangerskapsdiabetes, sier Hatlehol.

På bakgrunn av funnene i forskningsdelen har helsestasjonene i de tre bydelene i 2011 og 2012 tilbudt alle gravide et forsterket svangerskapstilbud.

- Det innebærer at alle kvinner har fått tilbud om blodprøvetesting med tanke på å avdekke svangerskapsdiabetes og lave vitamin D-verdier. Dessuten har den gravide tidlig i svangerskapet fått tilbud om et ekstra besøk hos helsesøster hvor det har vært fokus på helsefremmende livsstil. Vi bruker tolk der det er nødvendig, forteller Hatlehol.

Prosjektansvarlig for STORK Groruddalen er bydelsoverlege Johan Torper i Bydel Stovner, og prosjektet er en del av Groruddalssatsingen.

For mer informasjon

Ring Bydel Stovner på telefon 02180.

Andre folkehelseprosjekter i Groruddalssatsingen:

Bydel Bjerke

Bydel Bjerke har ansatt en egen prosjektleder som skal jobbe med å gjøre Isdammen kjent for bydelens befolkning. Området er rustet opp med blant annet en stor grill, bål plass og lavvo.

Isdammen var frem til 1968 en viktig isforsyningskilde for Oslos befolkning, som hentet digre isblokker som de la i kjelleren og brukte til å oppbevare mat. Oslo kommune kjøpte Isdammen i 2008, og i september i fjor ble Erik Jor Gromstad ansatt som prosjektleder.

- Jobben min er først og fremst å gjøre bydelens befolkning kjent med Isdammen. Det er tre forhold som er lagt til grunn for prosjektet: frivillighet, folkehelse og friluftsliv. Isdammen er allerede godt brukt, men ikke nødvendigvis av de som er våre målgrupper. Vi ønsker at folk som ikke er tradisjonelle markabrukere, også skal bli kjent med området, sier Gromstad.

Isdammen ligger rett innenfor markagrensa og bare 50 meter fra Brinken borettslag, men er likevel avskjermet.

- Man får virkelig følelsen av å være på tur når man er der. Det er også et kulturminsted. Ved å plassere en kjempestor, stasjonær grill, lage

bål plass og bygge en stasjonær lavvo der er det blitt en fin leirplass som vi håper at flere vil bruke, sier Gromstad.

Det er også anlagt en naturhinderbane med balansestokker i skogen rundt dammen.

- Og så har vi restaurert og pusset opp damhuset, som kan leies til alkoholfrie arrangementer. Det er blitt veldig populært å holde barnebursdager her, sier han.

Frivillige ildsjeler har opprettet en venneforening for Isdammen, som allerede har 250 medlemmer.

- Det er flott med idealistiske ildsjeler som står for forskjellige arrangementer. Vi prøver å se alt i et folkehelseperspektiv, så utfordringen for oss er å gjøre området kjent også blant dem som ikke tradisjonelt bruker Marka. Ved spesielle arrangementer sender vi for eksempel informasjon med barna gjennom skolen, og gir beskjed til andre instanser i

bydelen, som Stikk innom på Veitvet og Frisklivs sentralen, sier han.

Frisklivreseptordningen startet i Bydel Bjerke i oktober 2011.

- Alle fastleger og fysioterapeuter i bydelen har fått informasjon om ordningen, som går ut på at de kan henvise pasienter til oss for en livsstilsendring. Vi tilbyr informasjon om kosthold, hjelp til røykeslutt og fysisk aktivitet, forteller prosjektleder Linn Beate Sinding-Larsen.

Resepten gir mulighet for tre måneders oppfølging.

- Vi har blant annet jevnlig Bra Matkurs, hvor man lærer om mat og å ta de riktige valgene. Det er mange som har fått diagnosen diabetes 2 som kommer hit, også folk helt ned i 40-årene, så vi har også informasjon om kosthold i forhold til det, fortsetter hun.

Hver mandag er det styrketrening i atskilte grupper for menn og kvinner, og hver torsdag er det intervalltrening utendørs.

- Mange av de som kommer til oss har aldri trent før, og får kjemperesultater i løpet av de tre månedene. Vi er opp-tatt av å ufarliggjøre treningen, at man trener i trygge rammer og med god veiledning. Det skal være lystbetont og morsomt å trene, og vi har det veldig gøy sammen, sier Sinding-Larsen.

Bydel Grorud: Helse på resept

Hos Frisklivs sentralen på Romsås får pasientene en resept på et 12-ukers opplegg.

- Vi begynner alltid med en samtale om helsa deres først for å finne ut hva de tenker seg og hva vi kan oppnå i løpet av de 12 ukene. Det vi først og fremst satser på er trening to ganger i uka - en innetrening og en utetrening - og kostholdsveiledning. Men vi kan også bidra ved røykeslutt, sier leder for prosjektet, Nina Strand Ølnes.

Etter 12 uker er det en oppsummeringssamtale.

- Da går vi igjennom oppnådde

Bydel Alna: Gjør det enkelt å trene!

Marte Bulie er ansatt som folkehelsekoordinator i Bydel Alna.

- Min jobb er å koordinere folkehelsearbeidet i bydelen. Vi har for eksempel i flere år satset på et lavterskeltilbud for kvinner. Blant annet møter 90 damer opp hver søndag for å drive vanntrening. I tillegg tilbyr vi spinning, trening i sal og så videre, forteller Bulie.

En gang i året arrangerer bydelen Helse dagen.

- Da samarbeider vi med forskjellige organisasjoner og beboerne i bydelen om fysisk aktivitet. I 2012 var temaet psykisk helse, sier Bulie.

I Furuset aktivitetspark er det satt opp utetreningsapparater som ligner dem man finner i et innendørs treningssenter.

- Det er noe som fins i mange andre land, men det er ikke så utbredt i Norge. Apparatene er veldig populære sommerstid, sier Bulie.

Bydel Alna satser også på treningsapparater og aktivitetsløype på Gran skole og har laget en egen folkehelsesti med kart.

- Vi jobber målrettet mot hele befolkningen, men spesielt mot utsatte grupper og kvinner. Vi lager også en

folkehelseplan for bydelen, sier Bulie.

I 2012 fikk Bydel Alna Folkehelseprisen i Oslo kommune.

- Folkehelseprosjektet er godt forankret i ledelsen i bydelen. Det satses ganske bredt og samtidig langsiktig. Vi har blant annet startet et prosjekt hvor vi baker trening og helseopplysning inn i bydelens eget norskopplæringstilbud, med integrert, obligatorisk trening 2-3 ganger i uka. Resultatene fra undersøkelser vi har gjort er veldig gode, sier Marte Bulie.

Kontaktinformasjon

Marte Bulie kan kontaktes på e-post: marte.bulie@bal.oslo.kommune.no

resultater. De som trenger en ny runde, får en ny henvisning. Vi har veldig stor pågang og har akkurat fått 100 nye henvisninger. Folk er stort sett flinke til å møte opp, fortsetter hun.

Det er fastlegene som henviser pasienter til Frisklivs sentralen, men man trenger slett ikke å ha noen diagnose for å komme hit.

- Vi får folk som er henvist hit av alle mulige årsaker. Her har vi hele spekteret fra alvorlig syke med for eksempel kreft, hjerte-kar-sykdom, diabetes type 2, overvekt og psykisk sykdom til de som kanskje bare trenger å gå litt ned i vekt. Det eneste kriteriet for å benytte seg av tilbudet er at man bor i Bydel Grorud, forteller Ølnes.

- Hittil har det også vært et krav at man er over 18 år, men nå skal vi i gang

med et prosjekt for familier med overvektige barn, forteller hun.

Tilbakemeldingene fra deltakerne går på alt fra bedre blodtrykk, vekt-reduksjon og bedre humør. Noen klarer også å komme tilbake i jobb etter sykmeldinger.

- Foreløpig har vi bare gjort noen veldig enkle fysiske tester, men vi skal i gang med mer systematiske tester. Nå har vi også fått barseltreningstilbudet STORK. Alle barselkvinner er velkommen hit for å trene. De trenger heller ingen henvisning, sier Ølnes, som håper at Frisklivs sentralen fortsetter når Groruddalssatsingen slutter.

- Dette er jo et veldig billig tiltak. Vi bruker enkle midler for å forebygge sykdom, og det viser seg å ha god effekt, sier hun.

Kontaktinformasjon

Frisklivs sentralen har adresse Romsås senter 4. Tlf: 23 42 11 55 e-post: frisklivssentralen@bgr.oslo.kommune.no

Kunstnerens Hus i Groruddalen

Boka «Stemmer fra Groruddalen» er en kjærlighetserklæring til Groruddalen.

Hyllesten kommer fra tolv kunstnere som holder til på kulturhuset Steinbruddet på Kalbakken. De har skrevet, tegnet og laget musikk for å vise kraften i Groruddalens kunst- og kulturliv.

Møkkajenter og Kylie Minogue
Forfatter Ingvald H. Rishøis bidrar med novellen *Bare litt mørkt om den sterke kjærligheten mellom mor og datter*. Rishøis har utgitt flere bøker og fikk Sultprisen i 2012.

Musikkprodusent Lars Aass har tidligere jobbet med artister som Kylie Minogue og M2M.

Hans kjærlighetserklæring til Groruddalen inneholder lyden av Trondheimsveien og T-banen som kjører gjennom dalen. Se musikkvideoen her: www.stemmerfragroruddalen.no.

Tegneserietegner og brageprisvinner Inga H. Sætre bidrar med striper. Hun har utgitt en rekke tegneserier, blant annet «Møkkajentene» om navnløse jenter som grubler over livet, følelser og forelskelser.

Grafisk designer Johanns Hjorthol, fotograf Jon T. Merg og forfatter Tom Egeland er blant de andre bidragsyterne.

Nyansere bildet av Groruddalen
«Groruddalen er kultur - fra drønnende Granittrock til det pulserende kulturhuset Steinbruddet,» står det i Tom Egelands forord. Ildsjelen bak Steinbruddet og initiativtager til boka er hobbypoet og hobbyskulptør Steinar Enerly.

- Boka hadde ikke blitt noe av uten positive tilbakemeldinger og finansiell støtte fra Groruddalssatsingen, sier Enerly.

- Vi vil gjerne nyansere bildet av Groruddalen. Det er mange fordommer knyttet til begrepet Groruddalen. For oss som bor her oppe, er bildet feil og unyansert og egentlig litt trist at bare det negative trekkes fram. Du kan godt si at dette er vår kjærlighetserklæring til Groruddalen, sier Enerly.

Han påpeker at Groruddalen mangler samlingssteder utover idrettsanleggene.

- Steinbruddet er et lite kulturhus

Fra bokanseringen. Foto: Marianne Gjerv

som er frivillig drevet. Vi samler mange og gir dem mulighet til å utvikle sine prosjekter. Dugnadsånden er stor, sier Enerly.

Aktivt kulturhus

I tillegg til kunstnerne som har fast kontor plass på skriveloftet, er det mye aktivitet på Steinbruddet. Det er fotoklubb, malergruppe, tegnegruppe og kor. På onsdager fra 11 til 15 og søndager fra 12 til 16 er kafeen og galleriet åpent for alle. Velkommen.

«Stemmer fra Groruddalen» koster 299 kroner og kan bestilles i din lokale bokhandler eller på www.steinbruddet.no.

Bli med på

GRORUDDALSTURENE

2013

- et tilbud til dalens befolkning etter et samarbeid mellom Bydel Grorud, Lillomarka Orienteringslag og Akers Avis Groruddalen.

GÅ NÅR DU VIL

Du kan gå til turmålene når du vil. De henger ute fra 13. april til 1. november 2013.
GÅ GRATIS*
Groruddalsturene er gratis. Ta med deg bilaget og gå på tur.

OPPLEV NYE STEDER I NÆRMILJØET

Trodde du at du var lommekjent i nærområdet? La turmålene i Groruddalsturene 2013 ta deg til steder du ikke har vært før.

ENKELT OG GREIT!
Slik blir du med

GÅ HVOR LANGT DU VIL

Du trenger ikke være i god form for å ha glede av Groruddalsturene. Du velger din tur blant **20 turmål** i Bydel Grorud. Lengden på turen bestemmer du selv.

REGISTRER DEG

Gå inn på www.groruddalen.no og registrer deg som deltaker. Her har du full oversikt over de turene du har gått og antall poeng du har samlet.

BONUS-POSTER 2013

Hele åtte bonusposter vil bli satt ut i forbindelse med **Verdenscup i orientering/Folkfesten i Groruddalen** 1.-2. juni fra Ammerud skole. I tillegg kommer flere bonusposter.

PREMIER

For hvert turmål du besøker får du poeng. Du kan gå mange ganger til samme turmål eller finne mange ulike turmål. I løpet av sommeren kan du samle mange poeng. **Premieutdelingen** vil være lørdag 10. november 2012 på Grorud Senter.

KVITTER MED SMS*

Mobiletelefon er alt du trenger for å kvittere på turmålene. På hvert turmål finner du en kode. Den sender du som SMS. Det er ditt bevis på at du har vært på turmålet

NYE TURMÅL I 2013

Turmålene på Groruddalsturene er nye i 2013. På www.groruddalen.no kan du lese spennende historier om stedene. I år blir det også **bonusturer** over hele Groruddalen.

GRORUDDALSTURENE er et tilbud til deg som bor i dalen. I samarbeid med Bydel Grorud og Akers Avis Groruddalen ønsker Lillomarka Orienteringslag å gi dalens befolkning et gratis trimtilbud med et spennende mål for turen i nærmiljøet. Groruddalsturene er "light" turorientering, og turmålene har alle en kulturhistorisk verdi. Alle skolene i bydelen får tilbud om gratis kart til bruk i skoletiden.

20 TURMÅL I BYDELEN

Du finner en liste med turmålene på kartet. Turmålene og deres historiske verdi er nærmere beskrevet på www.groruddalen.no. Her finner du oppdatert informasjon om Groruddalsturene.

* Det er gratis å være med på Groruddalsturene, men hver SMS-melding koster kr. 1,-. Beløpet dekker kostnader ved bruk av SMS-tjenesten og er ikke til inntekt for Lillomarka OL eller noen av samarbeidspartnerne.

PREMIERING

Barn opp til 12 år får premie ved besøk av minst 3 turmål dersom de er registrert på Groruddalsturene gjennom www.groruddalen.no. Det vil være premie for de som besøker alle turmål, samt diverse uttreks-premier blant alle som deltar i Groruddalsturene og registrerer seg på Groruddalsturene gjennom www.groruddalen.no.

Foto: Arvid Malmén

Groruddalssatsingen

Heidi Skjebstad er for mange kjent som journalist i Akers Avis Groruddalen. I vår er hun aktuell i NRK-serien «Dalen vår».

- Hva er det beste med Groruddalen?
Det aller beste med Groruddalen er at det er stedet jeg har vokst opp og bodd det aller meste av livet mitt. For meg er, uten tvil, den aller beste kvaliteten nærheten til Marka. Fra jeg går ut døra hjemme og til jeg er i skogen tar det kun et par minutter.

- Hva er ditt favorittsted i Groruddalen?
Det er vanskelig å velge. Jeg er glad i så mange områder i Groruddalen. Jeg må nok likevel si Steinbruvann. Det er et rekreasjonsområde jeg har brukt helt fra jeg var liten.

- Hvor er de beste friluftsområdene i Groruddalen?
Uten tvil i Lillomarka – både vinter- og sommerstid! Jeg elsker å gå tur i skogen. På sommeren går jeg ofte Lillodilten, som er turorientering. Jeg liker aller best å gå på stier, og prøver å holde meg vekk fra skogsbilveiene. På vinteren er mange av de oppkjørte scooterløypene sikre vinnere. Kanelbolle på en av markastuene hører selvfølgelig med til turen.

- Hva er ditt beste minne fra Groruddalen?
Jeg har utrolig mange gode minner fra

Groruddalen, og det er helt umulig å velge ut ett. Fra min tid som journalist i Akers Avis Groruddalen må jeg likevel trekke fram da jeg kjørte rundt med byrådsleder Stian Berger Røsland og sekretæren hans. Vi skulle ta bilde på seks forskjellige steder i Groruddalen til en sommerkonkurranse. Ett av stedene var Huken pukkverk på Ammerud. Da vi har satt oss inn i bilen etter å ha tatt bilde, kommer det plutselig en elg løpende bortover Ammerudveien.

- Hva betyr Groruddalssatsingen for området, tror du?
Groruddalssatsingen har mange gode tiltak, for eksempel tiltaket som innebærer gratis kjernetid i barnehage, de lokale områdeløftene og opprustingen av grøntanlegg og parker. Likevel mangler de store grepene innenfor for eksempel infrastruktur. Jeg mener også at Groruddalssatsingen kan ha bidratt til å stigmatisere Groruddalen, siden mange nå oppfatter at Groruddalen er et område som ikke kan klare seg selv, men trenger «ekstra hjelp».

- Hva er det morsomste man kan gjøre i Groruddalen?
Lange, uforstyrrede turer i skogen!

GODE BARNDOMSMINNER

Finn Kalvik vokste opp i Stjerneblokkveien på Grorud og husker nærheten til Marka som noe av det beste med barndommen.

Den folkekjære visesangeren trekker fram Stemmerudvannet (Badedammen) som sitt favorittsted i Groruddalen og Østmarka generelt som det beste friluftsområdet.

For et par år siden ga Finn Kalvik ut albumet «Neste stasjon Grorud» sammen med forfatter Erik Fosnes Hansen, som også vokste opp i Groruddalen. Parallelt med den utgivelsen debuterte Kalvik også som forfatter, med boka «Uten skam og mening» som handler om oppveksten på Grorud. Men sitt aller beste minne fra oppveksten klarer han ikke å hente fram.

- Det er umulig å ta fram et bestemt minne når du har tilbrakt 17 år av barne- og ungdomstida di der! sier han.

MANGE GODE MINNER

Forfatter Jan Kjærstad har bodd mange steder i Groruddalen og husker godt hvordan det var å ligge ved Steinbruvann om sommeren og være forelsket.

Jan Kjærstad har mottatt mange priser for sitt forfatterskap, blant annet Nordisk råds litteraturpris i 2001 for «Oppdageren», tredje og siste bind i trilogien om Jonas Wergeland. Mye av handlingen i Jonas-trilogien foregår nettopp i Groruddalen, hvor Jan Kjærstad selv bodde fram til han var 34 år.

- Det beste med Groruddalen er at det

fremdeles er by og land, hand i hand. Jeg har bodd både på Grorud, Ammerud og Romsås. Min første leilighet var i en av høyblokkene på Ammerud, forteller Kjærstad, som ikke nøler når han blir spurt om å trekke fram sitt favorittsted i Groruddalen:

- Granittrappen ned til minnelunden på Grorud kirkegård, der jeg som barn hørte både mannskor og jentekor ved høytidelige anledninger. Her er Groruds hjerte, midt mellom barneskolen, kirken og idrettsplassen.

Kjærstad er heller ikke i tvil om hva som er de beste friluftsområdene i Groruddalen.

- Å gå stien fra Lilloseter til Nordre Langvann, og bade der, er uslåelig!

Og gode minner har han mange av fra tida i Groruddalen.

- Det beste minnet er kanskje da jeg, altfor ung, klarte å snike meg inn på konserten til The Pussycats i Hit Cavern, midt under Grorud senter. Eller vent: Å ligge ved Steinbruvann om sommeren og være forelsket, sier Kjærstad, som håper at Groruddalssatsingen får en varig effekt.

- Satsingen kan bety mye, forutsatt at prosjektene og tiltakene ikke bare blir døgnfluer. Du kan ikke tre et godt miljø eller bokkvalitet ned over hodene til folk, det må vokse frem organisk, sier han.

GRORUDDØL I GENERASJONER

Påtroppende kringkastingssjef Thor Gjermund Eriksen trekker fram det spennende mangfoldet og nærheten til Marka som noe av det beste ved å bo i Groruddalen.

- Jeg er født og oppvokst på Høybråten, og har bodd her nesten hele livet. Min oldefar kjøpte tomte jeg bor på nå for godt over 100 år siden. Mine gutter er faktisk femte generasjon Eriksen på Høybråten, forteller Eriksen, som liker mangfoldet - det at alle slags folk bor i Groruddalen - veldig godt.

- Og så er det selvsagt verdens beste sted å bo hvis man både liker skog og friluftsliv og nærheten til byen. Jeg har mange favorittsteder, så det er umulig å velge ett sted. Men la meg trekke frem Røverkollen overfor Romsås for fantastisk utsikt og gravrøyser. Toreplassen ved Elvåga for bading. Gapahuken overfor Liastua for en kort kveldstur og utsikt over byen og fjorden. Idrettsplassen på Høybråten for å se barn og unge spille fotball, sier han.

Av friluftsområder er han veldig glad i Østmarka.

- Når det er nok snø, finnes det ikke finere sted å gå skitur i verden. Innover fra Mariholtet mot Vangen. Og så har vi jo fått et kjempefint, mer urbant område langs Alnaelva, sier Eriksen, som også har problemer med å trekke fram sitt beste minne fra Groruddalen, siden han har levd hele livet sitt her. Men ett minne stikker seg likevel frem:

- Da vi forlot Aker sykehus for 16 år siden og kjørte hjem til Høybråten med Peder som akkurat var født. Sola skinte, sier Eriksen, som mener at Groruddalssatsingen har stor betydning for Groruddalen.

- Mange små og store miljøprosjekter som er gjennomført, er med på å skape et godt bo- og oppvekstmiljø. Men det skulle vært mer penger til idrettsanlegg. Og det aller viktigste prosjektet gjenstår: Det må gjøres noe med trafikken gjennom Groruddalen. Vi kan i hvert fall drømme om at det blir lagt lokk på deler av E6. Tenk så flott det vil bli.

- PÅ TIDE Å GI NOE TILBAKE

Forfatter og journalist Mala Wang-Naveen er født på Veitvet og oppvokst på Stovner. Hun mener at integreringen alle maser om er synlig i Groruddalen.

Mala Wang-Naveen er anmelder og kommentator i Aftenposten og debuterte i 2010 som romanforfatter med «Desiland», hvor mye av handlingen foregår på Stovner.

- Jeg elsker denne viljen til å hevde seg i dalen, folk tar ikke «dritt» fra noen. Det er ikke til å stikke under en stol at det er rare oppfatninger om Groruddalen, men kikker man ut av vinduet første juledag kan man se mørkhudede unger rusle ut døra med snowboard under armen. Integreringen alle maser om, er synlig her, sier hun.

Hennes favorittsted i Groruddalen er Liastua.

- Jeg har gått mye på stiene i skogen, og har mange fine minner fra den tiden. Stemmer'n, der vi badet som små, har også en plass på den lista. Deretter må jeg vel nevne Lillomarka og Lilloseter. Folk som ikke har vært her, aner ikke hva de går glipp av.

Wang-Naveen har mange gode minner fra «Dal'n», så det er ikke så lett å trekke frem ett:

- Men det er klart at det var en god tid da man vanket rundt med venner, og møtte klassekamerater omkring på lekeplasser og fotballbaner. Det var varme sommerkvelder som man ønsket aldri skulle ta slutt. Nevner jeg ikke Stovner Senter, hopper jeg over en viktig del av oppveksten. I sin tid ble vi fortalt at det var et av de største kjøpesentrene i Nord-Europa. De hadde Pat Sharp fra Sky Channel på besøk, arrangerte konkurranser og startet med nattåpent med tilbud og orkester. Den gangen var senteret hjertet i bydelen og minnet mer om et samfunnshus. I dag er senteret litt stusselig, og spisestedene er ganske dårlige. Men til gjengjeld har bydelen fått et nytt kraftsenter i Rommen skole hvor det stadig arrangeres mye spennende, sier Wang-Naveen, som mener at Groruddalssatsingen er helt essensiell for dalen.

- Jeg har vært på flere skoler for å lese fra romanen min, og jeg må si at jeg har møtt alt fra stjernelærere som får til imponerende ting, til desillusjonerte lærere på skoler hvor man sliter voldsomt. Jeg beundrer lærerne grenseløst for den jobben de gjør for barna våre, og skulle ønske de fikk bedre lønn, flere ressurser og arbeidsforholdene de fortjener. Dalen må også bli vakrere, grønnere og triveligere! Jeg håper også at skriveverksted på et par ungdomsskoler i Groruddalen får støtte. Skjer det, ønsker jeg veldig gjerne å bidra. Det er på tide å gi noe tilbake til Groruddalen nå, sier hun.

VISER DALEN VÅR

Det er på høy tid at mediene portretterer hverdagslivet i Groruddalen, mener regissør Elisabeth Brun. I vår viser hun dokumentarserien «Dalen vår» i beste sendetid på NRK1.

DETTE ER FØRSTE GANG det er lagd en TV-serie hvor folk i Groruddalen får fortelle sine egne historier.

- Jeg visste ingenting om Groruddalen annet enn det jeg hadde hørt i mediene. Jeg ble nysgjerrig på de vanlige menneskene i dalen og hvordan hverdagslivet der var. Jeg endte opp med et langt mer nyansert bilde av dalen, på godt og vondt.

I de nasjonale nyhetsmediene blir ofte det oppsiktsvekkende og konfliktfylte trukket fram. Det er en av årsakene til at Groruddalen har et frynsete rykte, sier Elisabeth Brun, journalist og regissør i NRK.

Dalen har sine utfordringer, så klart. Men nå er det på tide å gå bak nyhetshistoriene og vise hvordan folk lever til hverdags i Groruddalen.

Vanskelig å velge

TV-seerne blir kjent med seks ulike personer i serien, som går over seks episoder. Det var vanskelig å velge hvem de skulle portrettere.

Groruddalen har mange talenter. Vi hadde en hel vegg fylt med flotte folk, så det var vanskelig å velge.

Menneskene vi blir kjent med, gir et allsidig bilde av Groruddalen. Vi møter blant annet en jentegjeng, et eldre norsk ektepar og en somalisk kvinne. Elisabeth gleder seg til å vise frem alle sammen. Den sterke historien til den somaliske kvinnen Hoodo utpeker seg.

Hoodo forteller om hvordan det var å komme til Norge uten å snakke norsk.

Hun har seks barn. Planen var 12. Den somaliske kvinnen ville overgå sin mor. Hun var mye alene mens mannen hadde to jobber.

Etter hvert får hun kontakt med en eldre norsk dame som hjelper henne med å ta sertifikat. Hun begynner å jobbe, og i dag driver hun sin egen bedrift.

Barnefiendtlige og livløse blokker

- Gjennom det eldre norske ekteparet Bjørn og Grete opplever vi hvordan Groruddalen forandret seg, sier Brun.

Bjørn er født og oppvokst i Groruddalen. Grete flyttet dit på 50-tallet. De forteller om hvordan det var på Grorud uten blokker og da kjøpesenteret åpnet på Veitvet. Brun har tilgang til unikt materiale fra NRKs arkiver som klippes inn i episodene.

I serien blir vi kjent med Groruddalens historie fram til i dag.

På 50-tallet ble Groruddalen en drabantby. Det var framtidsoptimisme. De bygde blokker for å løse boligutfordringene.

Det var den moderne måten å bo på. Groruddalen var i front, et symbol på velstandsstaden. Det var en ny giv.

Optimismen snudde på 70-tallet med Ammerud-rapporten (1969) ført i pennen av arkitektene Thorbjørn Hansen og Anne Sæterdal ved Norges byggforskningsinstitutt. Kritikken kom. På forsiden av forskningsrapporten ble de ferske boligene stemplet som barnefiendtlige, psykisk nedbrytende og livløse.

Ifølge rapporten hadde utviklingen gått for fort. De hadde bygget mange boliger, men nedprioritert servicetilbud og møteplasser. Skolene var overfylte, og det var for få fritidstilbud. Mange hadde sosiale problemer.

Groruddalen er en forpost

Mange hadde det bra, men en del hadde det ikke så bra. Det ble godt stoff til avisen. I serien ser vi begge sidene.

Regissøren mener Groruddalen spiller Norge økonomisk.

- Du finner blokkene som ble bygget for å løse boligkrisen, samt industri-lagrene og den mangfoldige verden. Alt har fått utvikle seg med fullt trøkk. Klart det blir en spennende historie av det.

Elisabeth Brun har i serien ikke

fokusert på ord som integrering og innvandring.

- Det handler om hjemstedet deres. Folk er folk og ikke innvandrere eller etnisk norske.

Resten av Norge burde bli bedre kjent med Groruddalen. Her lever man tett på hverandre på godt og vondt, tross ulik kultur og språkbarrierer. Det er hverdagen i Groruddalen. Vi forteller ikke den fullstendige historien. Vi forteller om enkeltmennesker, og de kan ikke representere hele grupper. Men jeg håper vi kan gi noen generelle tanker og observasjoner.

Groruddalen spiller en sentral rolle i den forventede befolkningsveksten i Oslo. Om 30 år bor det trolig en halv million flere mennesker i Oslo og Akershus. Mange av dem bosetter seg i dalen.

Groruddalen har en sentral plass i det moderne Norge. Folk flytter mer og mer på tvers av fylkes- og landegrensene. Groruddalen er en forpost som resten av landet burde bli kjent med, sier Brun og understreker at serien ikke er en lærebok i fredelig sameksistens.

- Det er ikke bare solskinnshistorier. Vi forteller om vanlige menneskers utfordringer og muligheter.

Mindre naiv og mer optimistisk

- Jeg har hjerte for hele gjengen. Groruddalen har vært en del av livet mitt i to år, og jeg har ikke slitt med motivasjonen en eneste dag, sier Brun.

I prosessen lærte regissøren mye om dalen.

- Jeg ser Groruddalen langt mer nyansert nå enn før. Jeg ser utfordringene og jeg ser mulighetene, og jeg er glad i enkeltmennesker. Jeg er mindre naiv og mer optimistisk, sier Brun.

Det fins mange skjulte skatter i Groruddalen.

«Dalen vår» skal sendes i beste sendetid på NRK1 i vår. Serien er Elisabeth Bruns første dokumentarserie som regissør. Hun er spent på hva TV-seerne mener.

- Jeg ønsker at folk i Groruddalen har lyst til å se serien og at de kjenner dalen sin igjen. Hvis de gjør det, blir jeg glad. Det er viktig for meg.

SETTER PRIS PÅ

ROMSÅS

Det blir stadig mer populært å bo i Grorud bydel. Ekteparet Hijjab Afzal og Atif Tufail er blant dem som ønsker å bosette seg på Romsås, blant annet på grunn av nærheten til naturen.

 PLAVA DEL ROMSÅS: På sommeren syder det av liv ved Svarttjern. Bildet er fra åpningen av parken i 2009.

BARNEVENNLIG: Romsås er bilfritt, og har flere lekeplasser.

Vi treffer Hijab og Atif på visning i en lekker fireroms leilighet i Ravnkollbakken på Romsås. Sønnen Hakan (1) er plassert hos bestemor mens mamma og pappa er på visning i det som kanskje blir familiens nye hjem.

PÅ VISNING: Hijab og Atif falt for leiligheten på Romsås. Men det er kamp om beinet - Bydel Grorud hadde den største prosentvise økningen i boligprisene av alle bydeler i hele Oslo i fjor.

ATTRAKTIVT BADEVANN

- Vi leier en leilighet på Grorud nå, og det har vi gjort de to siste årene. Vi stortrives i dette området, det er mye spennende som skjer her. Det er godt å bo så nært naturen, for vi liker å gå turer. Og så har vi hørt at Svarttjern er rustet opp og blitt veldig flott, sier Afzal.

Etter å ha tatt en runde rundt i leiligheten har paret bestemt seg for å legge inn bud.

- Her er det barnehage like ved, noe som er viktig for oss. Groruddalen ligger perfekt til midt mellom Oslo og Lillestrøm, og så er det kort vei til buss og t-bane herfra, sier Afzal.

Fra balkongen utenfor kjøkkenet ser man rett ut på et skogholt, og på baksiden ligger Svarttjern, som har vært badevann og landemerke på Romsås helt siden området ble utbygget på 1970-tallet. 13,6 millioner kroner fra Groruddalssatsingen er brukt på å ruste opp badevannet og området rundt. I dag fremstår Svarttjern som et

ANSIKTSLØFTNING: Flere av boligblokkene er pusset opp.

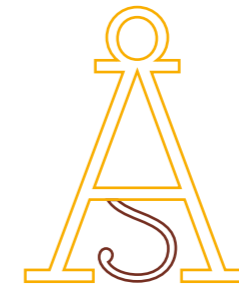
attraktivt friluftsområde med sandstrand, moderne granittrammer langs vannet, faste grillplasser, flere gressletter, boccabane og lekeplasser. Badevannet har sin egen forening, Svarttjerns venner, som jobber for å ta vare på og skape liv og aktivitet rundt den nye badeperlen på Romsås.

BOLIGPRISENE ØKER

Blokkene i Ravnkollbakken, hvor Hijab Afzal og Atif Tufail er på visning, har nylig fått nye fasader og innglaserte balkonger, og den totale opprustingen av området merkes også på boligprisene.

- Bydel Grorud hadde den største prosentvise økningen i boligprisene av alle bydeler i hele Oslo i fjor. Og vi merker at det kommer flere folk på visninger hit nå enn før Groruddalssatsingen, sier Martin Aune i Privatmegleren, som er eiendomsmeidler på visningen.

- Romsås er blitt et mye hyggeligere sted, ikke minst på grunn av opprustningen av Svarttjern badevann, med nye lekeplasser og fellesarealer. Det er mange førstegangskjøpere som kommer på visninger her, og de kommer fra hele byen, ikke bare fra Groruddalen, sier Aune.

OMRÅDELØFTET PÅ ROMSÅS

I perioden 2007-2013 har Groruddalssatsingen gjennomført et områdeløft på Romsås. Blant prosjektene som står igjen er:

- Badevannet på Svarttjern
- Oppussingen av ungdomsklubben The Raven
- Et styrket organisasjons- og frivillighetsliv.

STIGENDE PRISER: Folk fra hele byen strømmer til Romsås, sier eiendomsmeidler Martin Aune.

Ildsjeler skaper møteplasser

Engasjerte beboere sørger for at befolkningen på Teisen og Fjellhus får oppfylt noen av sine drømmer for området.

-FOLK STOPPER OG klemmer meg på gata. De synes det er flott at noen gjør noe, sier Roger Pihl, styremedlem av Fjellhus vel.

Han og Irene Lindstrøm, styreleder i velforeningen, snakker med skolebarna fra Bryn skole. De leker i det store klatrestativet i Lunden, som parken kalles på folkemunne. Sammen med ildsjeler i andre lokale organisasjoner har Pihl og Lindstrøm brukt utallige timer på frivillig arbeid for å skape gode offentlige uterom. De har lyktes:

-Hyggelig å være her sammen med venner, sier Mariell Kvam Hildrum (11).

-Nesten hvert skolefri klatrer vi i klatrestativet og leker i sandkassa, sier Maja Bergheim (11).

30 gode ideer

Det startet med en workshop i 2007.

FRIVILLIG INNSATS: Roger Pihl og Irene Lindstrøm i Fjellhus vel får ros for innsatsen i nærmiljøet.

Alle i lokalmiljøet var invitert. Fjellhus vel, Teisen Idrettsforening, Bryn skoles musikkorps og borettslagene Teisen Vest, Teisen og Ulven stilte med engasjerte medlemmer.

-Vi ba folk komme med sine ønskedrømmer. De hadde ubegrenset budsjett. Etterpå sorterte og prioriterte vi, sier Pihl.

Resultatene er presentert i rapporten *Utfordringer der Groruddalen begynner*. I samarbeid med Bydel Alna er 30 små og store prosjekter trukket fram.

-Da Groruddalssatsingen startet, kom vi i gang tidlig fordi vi hadde planene klare, sier Lindstrøm.

Men aller først måtte de overbevise politikerne at Groruddalen begynner på Teisen.

-Vi tok med kartet og viste det til statssekretær Lars Erik Bartnes i Kommunal- og regionaldepartementet. De hadde glemt ett område. Han fattet poenget med en gang, sier Pihl.

-Hvis ikke politikerne hadde skjønt tegninga, hadde vi hengt opp bannere med påskriften «Her starter Groruddalen» på blokkene ved Ring 3.

Babyer og 90-åringer

Pågangsmot og tålmodighet resulterte i 2,5 millioner kroner fra Groruddalssatsingen. De er brukt på oppgradering av gangveien, restaurering av eksisterende lekeapparater, et stort klatrestativ og en permanent scene i granitt.

-Skolen har sommeravslutning på scenen. Da setter de opp et telt, og vi har piknik. Det er koselig, sier Maja. Første helg i juni i år arrangeres den

femte Lundenfestivalen fra samme scene. Med støtte fra Groruddalssatsingen inviteres lokale og nasjonale musikere til å opptre. Lars Lillo Stenberg, Finn Kalvik og Bare Egil Band er blant tidligere artister. I tillegg opptre Bryn skoles musikkorps, Alna janitsjar og lokale band og artister.

-Alle aldersgrupper kommer, alt fra babyer til 90-åringer. Pensjonister tar med campingstoler og benker seg, sier Lindstrøm og legger til at det er en familiefestival med hoppematte, pølser og is.

-Vi har hest og kjerre. Det er utrolig populært, sier Pihl.

Skøyteis, bål og vafler

Lindstrøm og Pihl har mange jern i ilden i lokalmiljøet. Like oppi gata ligger Teisenparken, som også er rustet opp med midler fra Groruddalssatsingen. Snart får ungdom en etterlengtet skatepark. En ressursgruppe med representanter fra organisasjoner i nærmiljøet sikrer at lokalbefolkningens behov og ønsker er ivaretatt.

-Neste vinter blir det skøyteis i Lunden. Vi har fått penger fra Sparebankstiftelsen til en brannhydrant og får noen brukte slanger fra Bryn brannstasjon, sier Pihl og bobler over av gode forslag. - Vi må ha åpning med bål og vafler.

Irene Lindstrøm og Roger Pihl vil fortsette å engasjere seg. - Vi liker oss her vi bor, sier Lindstrøm. - Hvis det skal skje noe, må det være lokalt forankret, sier Pihl.

Lysvandring langs Alna

I slutten av september settes tusener av fakler igjen ut langs Alnaelva. Følg med på [facebook.com/lysvandring](https://www.facebook.com/lysvandring) for program. Foto: Linn Førland

Dansens Dag på Rommen scene

Dansens Dag har som formål å spre danseglede over hele landet. Medvirkende i år er blant annet Nasjonalballetten, Damini House of Culture og The Planet. Her er innslag som passer for alle aldersgrupper. Rommen scene, søndag 28. april kl. 17.00. Fri inngang.

Skjer i Groruddalen

Elever fra skolene i området feirer FN på Furuset. Foto: Marianne Gjorv

Furuset feirer FN-dagen

Forente Nasjoners aller første generalsekretær, politikeren Trygve Lie, bodde i mange år på Furuset. Hvert år feires bursdagen til FN på den sentrale plassen på Furuset oppkalt etter Trygve Lie. Skolene i området og Bydel Alna har tradisjon for å feire dagen med musikk og kransnedlegging.

Når: Torsdag 24. oktober kl. 12.00.

Hvor: Trygve Lies plass, Furuset senter

Fra senter til sentrum på Furuset

Furuset er Oslo kommunes satsing på klimaeffektiv byutvikling. Hovedstaden vokser og Furuset kan huse flere folk. En ny område-regulering tar høyde for rundt 2000 nye og varierte boliger, utvikling av et levende bysentrum og klimavennlig transport. Nærheten til naturen er tenkt forsterket med et langstrakt parkdrag fra Østmarka, gjennom Furuset sentrum og videre til Alnaelva. Byutviklingen på Furuset er en del av FutureBuilt, et utstillingsvindu for klimaeffektiv arkitektur og byutvikling. Arbeidet med planen er en oppfølging av Groruddalssatsingen for å bedre levekårene i Groruddalen.

Hovedgrepene i planen presenteres i en utstilling på biblioteket på Furuset fram til 16. mars. Fra 19. mars til 12. april kan du se utstillingen i kundesenteret til Plan- og bygningssetaten i Oslo. Planforslaget er ute til høring til 15. april. Det er bystyret som vedtar ny område-regulering for Furuset. Politikerne i Rådhuset får trolig planen til behandling i løpet av høsten 2013.

Skisse: Narud Stokke Wiig arkitekter og planleggere as.

Haugenstua torg fornyes

Haugenstua torg får i løpet av våren nytt belegg, nye baldakiner og ny belysning. Et lite basseng midt på torget og klatreapparat blir populært for barn.

Oppgraderingen er et samarbeidsprosjekt mellom Bydel Stovner og OBOS Forretningsbygg. Prosjektet inngår i Groruddalssatsingens områdeløft på Haugenstua. Følg med på www.påhaugenstua.no for mer informasjon.

Furusetfestivalen – en smak av verden

Internasjonal atmosfære, smakfull mat fra alle verdenshjørner og god musikk er varemerket til Furusetfestivalen. I år kommer Oslofilharmonien med forestillingen «Patty og ulven», en moderne versjon av klassikeren «Peter og ulven» med dans og fortelling. Det blir også dans med Floorknights Crew, og lokale talenter får vist seg fram. Festivalen har mange aktiviteter for barn, blant annet minibondegård, ansiktsmaling og drageverksted. Følg med på www.furusetfestivalen.no

Når: Lørdag 15. juni kl. 11.00–22.00

Hvor: Rundt Furuset senter, Aktivitetsletta og Verdensparken.

Mange kommer til Furusetfestivalen for å smake på spennende mat og ha det moro. Foto: Jens Fremming Anderssen/Bydel Alna

Internasjonal folkefest

En svært så internasjonal parade fra Sletteløkka og gjennom Veitvet danner opptakten til Folkefest i Veitvetparken første søndag i juni. Der blir du underholdt med sang, dans, musikk og matkultur fra ulike deler av verden. Veitvetparken ligger bak Veitvet skole, som du finner nederst i Veitvetveien.

Senterdagen på Veitvet senter arrangeres årlig i midten av september. Hvert år siden starten har prinsessekåringen

pågått. Men i dag kåres både Veitvetpiken og Veitvetgutten – og det på loddtrekning. I forkant av kåringen blir det show med alle kandidatene. De senere årene er oppdressing fra lokale klesbutikker byttet ut med trendy redesign. Senterdagen avslutter Veitvet- og Sletteløkka-uka, der det både er internasjonal matdag, fotball- og bowlingturnering, konsert på Villa Veitvet, utstillinger og mer. Informasjon om programmet finner du på Bydel Bjerkes nettsider og i lokal presse.

Norges første parkouranlegg

London har det, Paris har det – og nå har Furuset det. Parkour-hinderløypa på Furuset har høye murer å forsere, svingstenger å trikse seg rundt og gummidekke til å ta av for fallet. 31. mai kl. 15.00 åpner Norges første parkouranlegg med et storslagent show. Furuset har et aktivt miljø innen sporten, som handler om å komme seg raskest mulig fra et punkt til et annet uten å gå rundt hindre som kommer i veien. Den nye Verdensparken på Furuset er på størrelse med Rådhusplassen og har, i tillegg til parkouranlegget, flere hyggelige sitteplasser med griller og frukt- og bærhager. I 2014 kommer det også et natur-lekelandskap for barn og et stort kunstverk i granitt med vannspeil.

Foto: Husbanken

Ny skulpturpark på Rommensletta

Etter at søppelfyllingen på Rommensletta ble lukket, ble området utviklet til det som i dag er Rommensletta idrettspark. Nå utvides området til å omfatte en rekreasjons- og aktivitetspark, hvor kunst og aktivitetsinstallasjoner kan nytes og brukes av alle.

Parken er et samarbeidsprosjekt mellom Bydel Stovner, Bymiljøetaten og Kulturetaten.

Følg med på www.påhaugenstua.no for mer informasjon.

Trolsk stemning i Svartdalen

Like nedenfor Bryn stasjon finner du et turanlegg som kan ta pusten fra de fleste. På veien mot Kværnerbyen går du på en plankegang langs elva, under en jernbanelinje og over en hengebru. Anlegget er en del av Alnastien, som strekker seg fra Nordmarka til Oslo sentrum.

ALNAELVA HAR SITT utspring i Lillomarka og renner gjennom Groruddalen til fjorden. Det har tidligere vært vanskelig å ta seg frem langs elva uten å støte på veier, jernbaner, industriområder og gjengrodde kratt. Det er i ferd med å endre seg. Selv om deler av elva fortsatt ligger i rør, har det skjedd store forbedringer i løpet av de siste årene. Nye, flotte parker er bygd langs elveløpet, vannkvaliteten er bedre og sidebekker er åpnet. Turveien har fått navnet Alnastien.

Her er noen høydepunkter på turen:

Grorudparken og Hølaløkkka

Kan du bare vandre én strekning langs Alnaelva, anbefales Grorudparken og Hølaløkkka. På vei gjennom Grorudparken, som i areal er på størrelse med Frognerparken, passerer du den nyåpnede Leirfossen, som er et av elvas høyeste fossefall. Videre renner elva forbi en gammel prestegårdshage og

under en av landets eldste steinhvelvbruer. Rett før Alnaelva forsvinner under bakken i et kunstferdig sluk, renner den gjennom Hølaløkkka. Ved siden av en idyllisk dam med planter som skal rense vannet, finner du benker. Grorudparken er omtalt på side 4-6 i dette magasinet.

Smalvollen

Lenger opp i Groruddalen, langs Smalvollen, bukker Alnaelva seg rolig gjennom landskapet i et våtmarksområde med et rikt dyre- og planteliv. Her lever blant annet flaggermus og svaler. Det er enkelt å vandre på Alnastien nå som fremkommeligheten er forbedret.

Alnaparken

I Alnaparken finner du et ridesenter, en frisbeegolfbane, en sandvolleyballbane og fine naturopplevelser langs elva. Inne i parken er det laget en grillplass med fastgrill. Du støter på gamle kulturminner og en turvei som er bygd på påler. Tar du en avstikker opp til Furuset kulturpark, kan barna klatre i et leketårn mens du skuer utover dalen.

Svartdalen

I Svartdalen er det «urskog» kloss innpå Oslo sentrum, omgitt av veier, nærings- og boligområder.

I øvre del av Svartdalen går Alnaelva over i brusende fossefall. I dette ulendte og bratte terrenget er det bygd en spektakulær turvei som snor seg nært inntil og over elva. Turveien er bygget opp som en bordgang i tre på påler over elva og bukker seg under en veibro og to gamle jernbanebroer fra år 1900. Lenger ned krysser du Nygårdsfossen, en av Alnas største fosser, på ei nyanlagt hengebro.

Svartdalen har et rikt naturmangfold med mange dyre- og plantearter. Rev, grevling og rådyr trives her, selv om vi nesten er i byen. Å ha dyr i nærmiljøet gir mulighet for sjeldne naturopplevelser.

Dette er kun et utdrag av turene langs Alnastien. Turkartet Alnastien kan bestilles hos Plankontoret for Groruddalen: postmottak.pkg@oslo.kommune.no

*Teksten er basert på redigerte utdrag fra brosjyren Alnastien, som er skrevet av Trude Helen Olsen.

BESTILL TURKART!

Groruddalsatsingen har laget et turkart over Alnastien.

Kartet kan bestilles ved å sende en e-post til: postmottak.pkg@byr.oslo.kommune.no

Nytt liv i gamle hus

Med hjelp fra Groruddalssatsingen er to felleferdige arbeiderboliger blitt forvandlet til flotte møteplasser for lokalbefolkningen på Grorud.

MIDT I ET TRAFIKKERT LYSKRYSS på Grorud står husene, som ble oppført i 1924/25. Et gult og et rødt.

- Bygningene er to fyrtårn i bydelen. Folk er opptatt av husene og var lei seg fordi de råtnet på rot, sier Jørn Linnerud, nærmiljøkonsulent i Bydel Grorud.

Han ønsker velkommen og viser stolt fram de rehabiliterte boligene som rommer steinhoggermuseum, kjøkken anno 1924 og moderne kommunale leiligheter. Trepanelene på veggene er malt grønne, gule og røde - akkurat som den opprinnelige bordkledningen.

- Vi hadde en medvirkningsprosess og fikk blant annet kartlagt at de frivillige organisasjonene i lokalmiljøet trengte et sted å være, sier Linnerud.

Det resulterte i Organisasjonenes hus i andre etasje i nummer 5. Snart åpner en kafé i første etasje.

Stas med vannklosett

- Disse husene forteller en viktig del av Oslos historie, sier Bjørn Henry Syversen fra Groruddalen historielag.

Han går inn i det lyseblå kjøkkenet som er tilbakeført det originale uttrykket etter ønske fra Byantikvaren. Grorudveien 3-5 er bevaringsverdige og står på Gul liste. Kjøkkenet er lite, men lyst. Vedkomfyren tar stor plass i det ene hjørnet. Vask og spring vitner om moderne fasiliteter i 1924.

- Det var innlagt vann og vannklosett her. Folk sto i kø

for å få bolig i kommunegårdene. Det var stas å gå på besøk til dem som bodde her og benytte vannklosettet, sier Syversen.

Bolignøden var stor på 1920-tallet. Grorudveien 3-5 er et resultat av sosial boligbygging i kommunal regi. Boligene er tegnet av arkitekt Ragnar Dahl. Han var ansatt i Akers byggeselskap, som oppførte et titalls hus i perioden 1920 til 1924.

Høy arbeidsledighet i Sverige fra slutten av 1800-tallet førte til en betydelig arbeidsinnvandring. Svenskene tok med seg familiene sine og kom for å jobbe i steinbruddene. De ble ofte værende, og i Groruddalen fins det en rekke etterkommere etter svenske steinhoggere.

- Den svenske steinhoggeren og veiarbeideren Edvard Hammarqvist bodde i 2. etasje i Grorudveien 5 helt til han døde, forteller Syversen.

Populære løver i grorudgranitt

Vegg i vegg med det gamle kjøkkenet finner du Steinhoggermuseumet. Bjørn Henry Syversen viser fram redskapene, gamle bilder og den lett rødlige grorudgranitten.

- Utvinning av grorudgranitt, som egentlig ikke er en granitt, men en syenitt, begynte for alvor med den store bybrannen i Hamburg i 1842, sier Syversen.

På den tiden lå steinbruddene på rad og rekke - små og store - fra Nittedal til Årvoll. Etterspørselen ebbet ut under 1. verdenskrig, men tok seg opp igjen i mellomkrigsårene

OLDEMORS KJØKKEN: Jørn Linnerud og Bjørn Henry Syversen i det gamle kjøkkenet fra 20-tallet.

med bygging av bydelene Sinsen, Torshov og Dælenenga.

- Det var en stri tøm å jobbe i fjellet. Lange, tunge og farlige dager med mye slitasje og mange skader. Steinhoggerne var dagarbeidere. Når det var dårlig vær eller stopp i etterspørselen, ble de arbeidsledige uten sosiale goder, forteller Syversen.

Grorudgranitt ble brukt i grunnmurer, butikktrapper og søkler til statuer. Et steinkast unna Steinhoggermuseumet ligger Grorud kirke, som er bygd i grorudgranitt.

- Det er en morsom historie om løvene ved Stortinget. De er tegnet av en kunstner, men hugget i grorudgranitt av fanger dømt til livsvarig fengsel. Folk var så begeistret for løvene at livstidsfangene ble benådet og fikk gå fri, forteller Syversen.

Grorudveien 3-5

Rehabilitert av Enerhaugen Arkitektkontor. Prosjektet har kostet 14 millioner kroner og er fullfinansiert av Groruddalssatsingen. Kulturetaten eier husene, og har ledet prosjektet.

Arbeiderboligene fra 1924/25

rommer steinhoggermuseum, kjøkken anno 1925, møte- og konferanselokale, kommunale leiligheter, Organisasjonenes hus og en kafé som snart åpner.

Groruddalssatsingen ser rehabiliteringen av husene i sammenheng med utviklingen av Grorudparken og Grorud idrettspark.

Gul liste

Det er tre vernekategorier i Gul liste: Fredet etter kulturminneloven, regulert til bevaring etter Plan- og bygningsloven og bevaringsverdig. De to første kategoriene har juridisk vern. Kulturminner som er bevaringsverdige, har ikke juridisk vern, men Byantikvaren får en mulighet til å uttale seg til byggesaker på disse eiendommene.

Høyt UNDER TAKET

Midt inne på Veitvetsenteret, i åpne og lyse lokaler, holder Stikk-innom til. Det er et tilbud til beboerne i området, som kan komme inn og spørre om nesten hva som helst, og få hjelp og veiledning fra velvillige ansatte.

NÅR FOLK STIKKER INNOM er det som regel Trude Mette Johansen som møter dem i døra.

- Vår største suksessfaktor er at vi er kommet i kontakt med beboerne og skaper en aktiv dialog med dem. Her er vi, de kan spørre oss om alt - og vi forsøker å hjelpe til så godt vi kan. Før vi åpnet dørene var vi veldig spent på om den flerkulturelle befolkningen ville ta oss i bruk, men det viste seg at det var den gruppen som var mest ivrig, forteller Johansen.

Det bor om lag 6000 mennesker på Veitvet/Sletteløkka, og befolkningen har endret seg dramatisk de siste tiårene. Den eldre generasjonen er erstattet av barnefamilier, mange med bakgrunn fra andre land enn Norge.

Ressurssterke mennesker

Behovene beboerne meldte inn da

Stikk-innom åpnet dørene, var alt fra ønsker om ledige lokaler til forskjellige aktiviteter som lekselesing og morsmålsundervisning, og til ulike kulturelle aktiviteter.

- Den første tida måtte vi aktivt gå ut i området for å se hva vi kunne skaffe av lokaler. Til nå har 16 nye barne- og ungdomsorganisasjoner sett dagens lys siden vi åpnet dørene, forteller Johansen.

Hun har selv bodd på Veitvet i mange år og jobbet tidligere som kultursjef på Veitvet skole.

- Det å ha et stort kontaktnett i nærmiljøet og være et kjent fjes for mange, gjør det kanskje lettere å ta kontakt med oss. Alle som kommer inn gjennom døren på Stikk-innom, anser vi som en ressurs. Vår jobb er å tenke hvordan denne ressursen kan bidra til å bygge et godt nærmiljø på Veitvet og Sletteløkka. Jeg har gjennom jobben på Stikk-innom forstått at enkeltmennesker har mer makt til å påvirke enn det de er klar over, sier Johansen.

Stikk-innom holder åpent mellom klokka 10 og 17 hver ukedag. Men lokalene ligger ikke mørke og stille når de ansatte går hjem. Da tar organisasjonene og foreningene i nærmiljøet over.

- Mandager er det jobbsøkerkurs for ungdom, onsdager er det helse- og velværekveld for kvinner, torsdager er det håndarbeidsklubb og fredager er det tamilsk trommekurs, forteller Johansen.

I tillegg er det jevnlig forfatterkvelder i lokalene.

Kulturaktiviteter

- Da vi etablerte oss her var det en del aktiviteter i området, men det foregikk i lukkede fora. Vi spurte oss: Hva kan vi skape sammen - og kom frem til at det enkleste var å satse på kulturaktiviteter. Så vi har pustet liv i

TRADISJON PÅ SENTERET: Hvert år siden 1958 har man kåret Veitvetpiken og Veitvetgutten.

Veitvet/Sletteløkka-uka og kåringen av Veitvetgutten og Veitvetpiken, en tradisjon som har røtter tilbake til 1958. Sammen med beboerne og kulturorganisasjonene planla vi folkefest i Veitvetparken med kulturparaden og Jul på Veitvet. Det handler om å ta tak i det engasjementet som fins og hjelpe folk til å lykkes, samt å jobbe med utvikling av prosjekter, sier prosjektleder for området Veitvet/Sletteløkka, Lars E. Bjørnstad.

Siden Stikk-innom i utgangspunktet

har en tidsbegrenset levetid, jobbes det nå med å finne ut hvordan prosjektet kan leve videre også etter Groruddalssatsingen.

- Vi ønsker oss et kultur- og nærmiljøsentert hvor vi kan få til en kombinasjon med bydelsaktiviteter på dagtid og kulturaktiviteter på kveldstid, og vi jobber med at Stikk-innom kan bli en del av dette. Håpet er at vi også skal få på plass gode øvingslokaler for de som trenger det, og skape en viktig møteplass for beboerne, for det fortjener alle de

engasjerte menneskene som bor her, sier Bjørnstad.

Stikk-innom åpnet dørene i 2007 og er en del av Groruddalssatsingens områdeløft på Veitvet/Sletteløkka.

- Gjennom områdeløftet samarbeider vi med beboerne om å få til fysiske, sosiale og kulturelle forbedringer i området. Det er viktig at vi er her lenge nok til at vi får etablert en aktiv dialog med befolkningen, sier Bjørnstad.

Andre prosjekter på Veitvet/Sletteløkka:

Villa Veitvet:

Et av behovene beboerne meldte inn da Stikk-innom åpnet dørene, var ønsket om en lokal kafé og møteplass.

Beboerne fikk først prøve seg med søndagskafé på Veitvet kulturhus. Da lokaler på Veitvetsenteret ble stående tomme, fikk beboerne tillatelse av senterierne til å drive en test-kafé. Dette ga mersmak og resulterte i at ni beboere våren 2012 gikk sammen om å starte et aksjeselskap hvor de samlet sine midler, og åpnet dørene til Villa Veitvet i de gamle publokalene på torgplanet. Villa Veitvet er dugnadsbasert hvor både beboere og andre jobber frivillig. I dag er kafeen en viktig møteplass for beboerne på Veitvet. Her kan du drikke kaffe og spise hjemmelaget mat. Ukentlig kan du oppleve band, talenter fra Groruddalen, underholdning, quiz og aktiviteter for barn.

Veitvet-Sletteløkka kulturforum:

Paraplyorganisasjonen Veitvet-Sletteløkka kulturforum består av 24 lag og foreninger. Representanter fra alle organisasjonene samlet seg i 2011 og diskuterte seg frem til en rekke felles målsetninger. De ble formulert i en del punkter som til sammen utgjør et kulturmanifest. Punktene danner et felles fundament for alle organisasjonene i området. Veitvet-Sletteløkka kulturforum jobber med å etablere et kultur- og nærmiljøsentert på Veitvet, og søknad om etablering av et slikt sentert ligger nå til behandling i bystyret.

Veitvetakademiet:

I et område med et stort skifte i befolkningen oppstår det mange nye aktiviteter. Særlig er befolkningen med innvandrerbakgrunn aktive. Men mange har ikke erfaring med å starte opp og drifte en frivillig organisasjon. Dessuten er det også vanskelig å vite hvordan man kan søke penger eller påvirke en sak. Lokal lederopplæring er et viktig mål i Groruddalssatsingen.

I Områdeløftet på Veitvet og Sletteløkka har de derfor startet opp Veitvetakademiet, som skal være et lærested for demokrati, engasjement og deltakelse. Det er gjennomført kurs i hvordan starte en organisasjon, lobbykurs, hvordan et styre i borettslag/sameie fungerer, arrangørskole, kurs i hvordan bo sammen og hvordan søke midler i tillegg til malekurs og fotokurs for barn og unge.

 FELLES SAMARBEID: Organisasjonene på Veitvet og Sletteløkka har laget sitt eget kulturmanifest.

Om Groruddalssatsingen

De fire bydelene i Groruddalen huser til sammen over 130 000 innbyggere, noe som tilsvarer omtrent en femtedel av Oslos befolkning. Mange av dalens områder er i rask endring, både når det gjelder befolkningssammensetning, trafikk og boområder. Den raske utviklingen fører med seg positive endringer, men også flere utfordringer det er nødvendig å løse.

Groruddalssatsingen startet i 2007 og varer frem til 2016. Hvert år bevilger staten og Oslo kommune minst 50 millioner kroner hver til Groruddalssatsingen. I løpet av satsingsperioden vil det offentlige dermed investere over en milliard kroner ekstra i Groruddalen.

Satsingen har mål om synlig miljøopprustning, styrking av innbyggernes stolthet og identitet, økt livskvalitet og bedre levekår i Groruddalen. Beboere, organisasjoner, borettslag, næringsliv, bydeler og andre offentlige institusjoner er trukket inn i samarbeidet. Hittil er mer enn 200 tiltak og prosjekter kommet i stand.

For å gjøre arbeidet så effektivt og målrettet som mulig, ble det i forkant av satsingen bestilt en omfattende oppstartsdokumentasjon. Forskningsrapporten fra PwC viste at mange opplever Groruddalen som et godt sted å bo, jobbe og leve. Samtidig viste rapporten at det finnes en rekke utfordringer:

- Levekårsforskjellene i Groruddalen er store
- Enkelte boområder har problemer med til dels nedslitt bygningsmasse.
- Flere lokalsentra tømmes for liv og innhold.
- Tre store veier, t-baner og en jernbanelinje skjærer på langs gjennom dalen, og gjør det vanskelig å ferdes på tvers.
- Støy og luftforurensning gjør dalen til et mindre attraktivt bosted.

Organisering av Groruddalssatsingen

Hovedansvaret for satsingen er delt mellom Miljøverndepartementet og byrådet i Oslo kommune. Samarbeidet er basert på en intensjonsavtale mellom partene.

Arbeidsoppgavene i den statlige og kommunale innsatsen er delt inn i fire programområder. Hvert av de fire programmene ledes av en programgruppe med representanter for de fire bydelene i Groruddalen, samt ulike statlige og kommunale instanser med ansvar for å gjennomføre innsatsene. Bydelenes oppgave i programgruppene er å sikre at god kunnskap om lokale behov, ressurser og ønsker ligger til grunn for planlegging og gjennomføring av tiltak. Bydelene jobber aktivt for at beboerne skal medvirke i satsingen.

De fire programområdene i Groruddalssatsingen er:

PROGRAMOMRÅDE 1

Miljøvennlig transport i Groruddalen

Målet er å gjøre det enklere for folk å benytte miljøvennlig transport, og gjøre det lettere å gå, sykle og reise kollektivt på langs og på tvers av Groruddalen. Støy og miljøproblemer skal reduseres.

PROGRAMOMRÅDE 2

Alna, grønnstruktur, idrett og kulturmiljø

Målet er flere og mer tilgjengelige grøntområder i Groruddalen, ta vare på og utvikle kulturminner og bedre forholdene for idrett og fysisk aktivitet.

PROGRAMOMRÅDE 3A og 3B

Bolig, by- og stedsutvikling (Områdeløft)

Målet er å utvikle gode lokalsentra, næringsområder og attraktive boområder. Innsatsen rettes i hovedsak inn på områdene der befolkningen opplever dårligst levekår.

I programområde 3B jobbes det med områdeplanlegging og byutvikling i Groruddalen.

PROGRAMOMRÅDE 4

Oppvekst, utdanning, levekår, kulturaktiviteter og inkludering

Målet er å gjøre Groruddalen til et bedre sted å leve og vokse opp i. Man jobber for å fremme integrering og inkludering, bedre helseforholdene og gi flere mulighet til å delta i kultur- og foreningsliv.

Totalt 35 statlige og kommunale aktører deltar i satsingen. Samarbeidet skal bidra til at tiltak virker sammen og utfyller hverandre, samt tjene lokalbefolkningens ønsker og behov.

Miljøverndepartementet koordinerer statens innsats i Groruddalssatsingen. De har, i samarbeid med Oslo kommune, ansvar for et årlig politisk møte, som er satsingens høyeste styringsorgan. Målet for politisk møte er å diskutere utfordringer innen miljø og levekår i Groruddalen og veien videre for Groruddalssatsingen.

Foruten politikere fra de involverte departementene, deltar byrådslederen og andre byråder, samt lederne for bydelsutvalgene i bydelene i Groruddalen på politisk møte.

Samarbeidsutvalget for Groruddalen

leder samarbeidet mellom stat og kommune mellom de politiske møtene. Utvalget skal sørge for at programmene virker godt sammen, rapportere til politisk møte og sørge for evaluering av satsingen. Samarbeidsutvalget for Groruddalen ledes av Byrådsavdeling for byutvikling ved kommunaldirektøren.

Plankontoret for Groruddalen

koordinerer innsatsen mellom Oslo kommunes etater og virksomheter, og mellom stat og kommune. Kontoret er i tillegg Groruddalssatsingens informasjonskontor.

Groruddalssatsingen

Fra lysvandringen i 2012.
Foto: Linn Karen Førland og Marianne Gjørv
Midten: Lysinstallasjon på Lindeberg i 2013.
Foto: Marianne Gjørv

Følg oss på nettet

- www.facebook.com/groruddalssatsingen
- www.twitter.com/groruddalen
- www.youtube.com/groruddalssatsingen

Groruddalssatsingen